

פרסום מיוחד:

תרומת ענף ההייטק להכנסות המדינה מעבודה ומחברות

רשות החדשנות
Israel Innovation
Authority

אגף
הכלכלן הראשי

תוכן עניינים

01 רקע ועיקרים: תרומת ענף ההייטק להכנסות המדינה מעבודה ומחברות 5

02 מתודולוגיה: מדידת תרומת ההייטק להכנסות המדינה 9

03 הכנסות המדינה ממס על עבודה ומחברות בהייטק ובמשק 11

13.....	הכנסות המדינה ממיסוי עבודה ומחברות בענף ההייטק
16.....	חלקו של ההייטק בהכנסות המדינה לפי קטגוריות
17.....	תשלום מס ממוצע של העובדים בישראל
18.....	חלקן של חברות ההייטק ותרומתן מתוך החברות העסקיות
19.....	התפתחות תשלומי מס החברות בהייטק
20.....	השפעת הצמיחה בתעסוקה ובשכר בהייטק על הכנסות המדינה
23.....	תשלומי מס רווח הון הקשור לעבודה בהייטק
24.....	סיכום: הכנסות המדינה מעבודה ומחברות בהייטק

04 ניתוח הכנסות המדינה מההייטק לפי קטגוריות 25

26.....	נתוני השכר הממוצע בהייטק
28.....	תשלומי שכר ומס בחברות הייטק ישראליות וזרות
33.....	תשלומי מיסים בהייטק לפי מחוז מטה החברה
37.....	תשלום מיסים בהייטק לפי מגדר
38.....	תשלום מס ממוצע לפי מגדר
39.....	תשלומי מיסים בהייטק לפי שיוך לקבוצות אוכלוסייה
40.....	תשלום מס ממוצע לפי אוכלוסייה
41.....	מסקנות: תרומת ההייטק להכנסות המדינה מעבודה ומחברות

נספחים 43

44.....	נספח 1: עיקרי ההבדלים בין הגישות
45.....	נספח 2: הכנסות המדינה מעבודה ומחברות, 2019

תוכן תרשימים

8..... אינפוגרפיקת עיקרים

10..... **תרשים 1** תחום ההייטק בישראל לפי הגדרות שונות

12..... **תרשים 2** למעלה מ-40% מהכנסות המדינה מגביית מיסים נובעות משכירים ומחברות

14..... **תרשים 3** כרבע מהכנסות המדינה מחברות ומשכר מגיעות מההייטק

15..... **תרשים 4** 85% מהכנסות המדינה מההייטק קשורות לעובדים

16..... **תרשים 5** תרומת ההייטקיסטים וההייטקיסטיות: 7.5% ממשרות השכירים אחראיות לשליש ממס ההכנסה בישראל

17..... **תרשים 6** תשלום המס הממוצע של עובד ת. בהייטק גבוה יותר מפי 6 מהממוצע במשק

18..... **תרשים 7** חברות ההייטק משלמות 14% ממס החברות בישראל - דומה לחלקן מסך המחזור העסקי

19..... **תרשים 8** סך תשלומי מס החברות של חברות ההייטק גדל פי 3.5 תוך עשור

20..... **תרשים 9** שיעור העובדים בהייטק עולה באיטיות, פערי השכר מעמיקים

21..... **תרשים 10** בתקופה של שש שנים עובדי ועובדות ההייטק שילמו כ-100 מיליארדי שקלים למס הכנסה

22..... **תרשים 11** שלישי מתשלומי מס הכנסה משכר לשכירים בשנים האחרונות הגיעו מעובדי ועובדות ההייטק

24..... **תרשים 12** כעשירית מהכנסות המדינה מגביית מיסים נובעת מעובדי ומחברות ההייטק

26..... **תרשים 13** השכר הממוצע הכי גבוה בהייטק לגברים, יהודים, בחברות זרות ובמחוז תל אביב

27..... **תרשים 14** המשרות הנפוצות ביותר בהייטק עבור כמעט כל קבוצות האוכלוסייה בישראל הן בחברות הייטק ישראליות בתל אביב

28..... **תרשים 15** החברות הזרות מהוות פחות מ-7% מחברות ההייטק ומעסיקות כרבע מהשכירים

29..... **תרשים 16** חברות ההייטק הזרות משלמות 30% יותר לעובדים לאורך זמן

תוכן תרשימים (המשך)

- תרשים 17** תשלום מס ההכנסה החודשי הממוצע בחברות ההייטק הזרות גבוה ב-67% מזה שבחברות המקומיות..... 30
- תרשים 18** רבע מהעובדים בחברות הייטק מועסקים בחברות זרות ומשלמים 38% ממס הכנסה בתחום..... 30
- תרשים 19** תשלומי המס של עובדי חברות ההייטק הזרות גדול ב-212% בעשור..... 30
- תרשים 20** התעסוקה בחברות ההייטק הזרות גדלה ב-110% בתוך עשור..... 31
- תרשים 21** חברות ההייטק הזרות משלמות כ-35% ממס החברות של חברות ההייטק בישראל..... 32
- תרשים 22** יותר מ-70% מתשלומי מס ההכנסה בהייטק מגיעים מעובדים בחברות בתל אביב ובמרכז..... 33
- תרשים 23** תל אביב הופכת לבירת ההייטק; 45% ממס ההכנסה בהייטק מגיע מעובדים ועובדות בחברות בעיר..... 34
- תרשים 24** כ-90% מתשלומי מס ההכנסה במחוז הדרום מגיעים מעובדים ועובדות בחברות זרות..... 35
- תרשים 25** תשלומי מס ההכנסה הגבוהים ביותר לעובדת בהייטק; בתל אביב ובדרום..... 36
- תרשים 26** נשים משלמות פחות מ-19% ממס ההכנסה בהייטק - פחות מחלקן היחסי בתחום..... 37
- תרשים 27** בגלל פערי השכר: ניכויי המס החודשיים של הייטקיסט גבוהים בממוצע ב-4,500 שקלים מאלו של הייטקיסטית..... 38
- תרשים 28** עובדים ועובדות מהחברות הערבית והחרדית משלמים רק 2.9% ממס ההכנסה בהייטק, כמחצית מחלקם בתחום..... 39
- תרשים 29** תשלומי המס בהייטק למשרה גבוהים יותר - בכל האוכלוסיות..... 40
- תרשים 30** התפלגות הכנסות המדינה משכר שכירים וממס חברות בהייטק בחלוקה לחברות זרות ומקומיות..... 45
- תרשים 31** התפלגות הכנסות המדינה משכר שכירים וממס חברות בהייטק ויתר המשק..... 45
- תרשים 32** התפלגות הניכויים השונים משכירים בהייטק בחלוקה לחברות זרות ומקומיות..... 46
- תרשים 33** חלקו של ענף ההייטק מסך החברות העסקיות, 2019..... 46

01

רקע ועיקרים: תרומת ענף ההייטק להכנסות המדינה מעבודה ומחברות

בעבודה זו אנו בוחנים את תרומת ענף ההייטק ועובדי ועובדות הענף לכלכלת ישראל. הפרסום הוא פרי שיתוף פעולה של רשות החדשנות ואגף הכלכלן הראשי במשרד האוצר. ניתוח זה בוצע במהלך השנה האחרונה, והוא כולל לראשונה בחינה מעמיקה של תשלומי מס הכנסה, מס חברות והכנסות אחרות לקופת המדינה הקשורות לעבודה בהייטק.

מטרת הפרסום היא לספק תמונת מצב על הכנסות המדינה מענף ההייטק, בין היתר על מנת להתאים את המדיניות הממשלתית העתידית לתחום.

תרומת ענף ההייטק להכנסות המדינה מעבודה ומחברות

ההייטק הוא אחד הענפים המרכזיים במשק. כפי שהוצג בדו"ח השנתי של רשות החדשנות "מצב ההייטק 2024", הענף היה אחראי לכ-20% מהתוצר של ישראל ב-2023 ו-53% מהיצוא מהמדינה. נוסף לכך, קצב ההצטרפות של עובדים לענף בעשור שבין השנים 2013-2022 היה גבוה פי שלושה מאשר בשאר המשק, והשכר בו היה גבוה באופן משמעותי מהממוצע במשק - פי 2.7 מהשכר החודשי הממוצע למשרת שכיר או שכירה במשק ב-2021.

על רקע הדומיננטיות ההולכת וגדלה של הענף במשק, במונחי תעסוקה ותוצר, עלה הצורך לבדוק גם את השפעת שינויים אלה על תרומת הענף להכנסות המדינה.

מסמך זה מחולק לשני חלקים: בחלק הראשון אנו מציגים את התפלגות הכנסות המדינה מעבודה ומחברות בהייטק ובמשק, ובחלק השני מוצג ניתוח מעמיק של ההכנסות הקשורות לענף ההייטק בהסתכלות על פערים מגדריים, פערים בין אוכלוסיות, תשלום מיסים במחוזות שונים, פערים בין חברות מקומיות וזרות ועוד.

להלן עיקרי הפרסום:

1. בשנת 2020, כ-24% מכלל תשלומי המס בישראל הנובעים מחברות ומשכר הגיעו מההייטק.
2. בשנת 2021 (השנה האחרונה שבנוגע אליה התפרסמו הנתונים), היו השכירים והשכירות בענף ההייטק אחראים לכ-36% מתשלומי מס הכנסה משכר.
3. בשנת 2020¹, סך הכנסות המדינה הנובעות באופן ישיר מפעילות ההייטק בישראל שקולות לכ-9.2% מתקציב המדינה².
4. 85% מהכנסות המדינה הנובעות מענף ההייטק קשורות בעובדים ובעובדות בענף. 15% בלבד מהכנסות המדינה הנובעות מענף ההייטק קשורות ישירות בחברות.
5. בהשוואה לעובדים בשאר ענפי המשק, עובדי ההייטק אחראים לתשלומי מס גבוהים יותר. מנגד, חברות ההייטק אחראיות לתשלומי מס נמוכים יותר מאשר חברות בשאר ענפי המשק. הפער נובע ממספר סיבות בולטות: שכר ממוצע גבוה בהייטק שגורר תשלומי מס הכנסה גבוהים מצד העובדים. בצד החברות, לסטארטאפים לרוב אין רווחים שעליהם הם משלמים מס חברות, ואילו מרבית החברות הרווחיות בענף נהנות משיעורי מס מופחתים במסגרת חוק עידוד השקעות הון.
6. תשלום מס הכנסה החודשי הממוצע של עובדי הייטק בשנת 2021 היה 6,966 שקלים - פי 6.3 מהממוצע בשאר המשק (1,112 שקלים).
7. תשלומי מס הכנסה של עובדי ועובדות ההייטק גדלו ב-66% בשנים 2016-2021³.
8. 57% מתשלומי המס בשנת 2021 נבעו מקבוצת המועסקים הדומיננטית המאפיינת את הענף - גברים, יהודים (שאינם חרדים), העובדים במרכז הארץ ובתל אביב. נתון זה נובע מהשתתפות נמוכה של יתר האוכלוסיות בהייטק.

1 השנה האחרונה שבנוגע אליה התפרסמו הנתונים.

2 תקציב המדינה ללא תוספות תקציביות יעודיות בגין הקורונה.

3 לאורך כל פרסום זה בכל פעם בה נתייחס לשינויים בין תקופות, החישוב יוצג במונחים ריאליים.

תרומת ענף ההייטק להכנסות המדינה מעבודה ומחברות

בשורה התחתונה, פרסום זה משקף שהכנסות המדינה מההייטק ישתנו בהתאם למספר העובדים שהחברות מעסיקות בישראל. כמו כן, לאור המבנה הפרוגרסיבי של מס ההכנסה בישראל, שינוי בשכר של עובדת הייטק, המשלם.ת בממוצע מס בשיעורים גבוהים יותר, ישפיע יותר על הכנסות המדינה משינוי בשכר של עובדת. ביתר המשק⁴.

על סמך הגידול במספר המועסקים בהייטק בשנים 2021-2023, במקביל לעלייה בשכר הממוצע בענף, שהמשיך להגדיל את הפער מול השכר הממוצע במשק, ניתן להעריך כי תרומתו הישירה של ענף ההייטק להכנסות המדינה וחלקו בעוגת ההכנסות עלו בשנים אלו.

הערות מתודולוגיות:

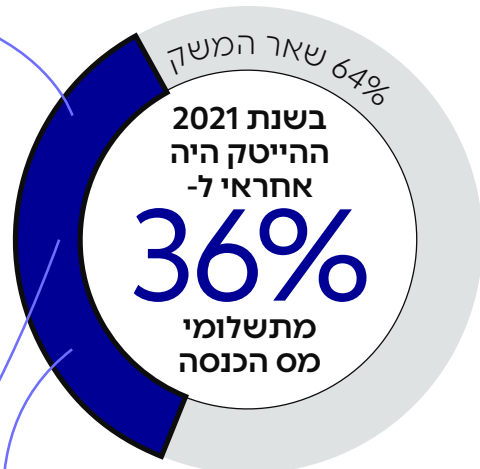
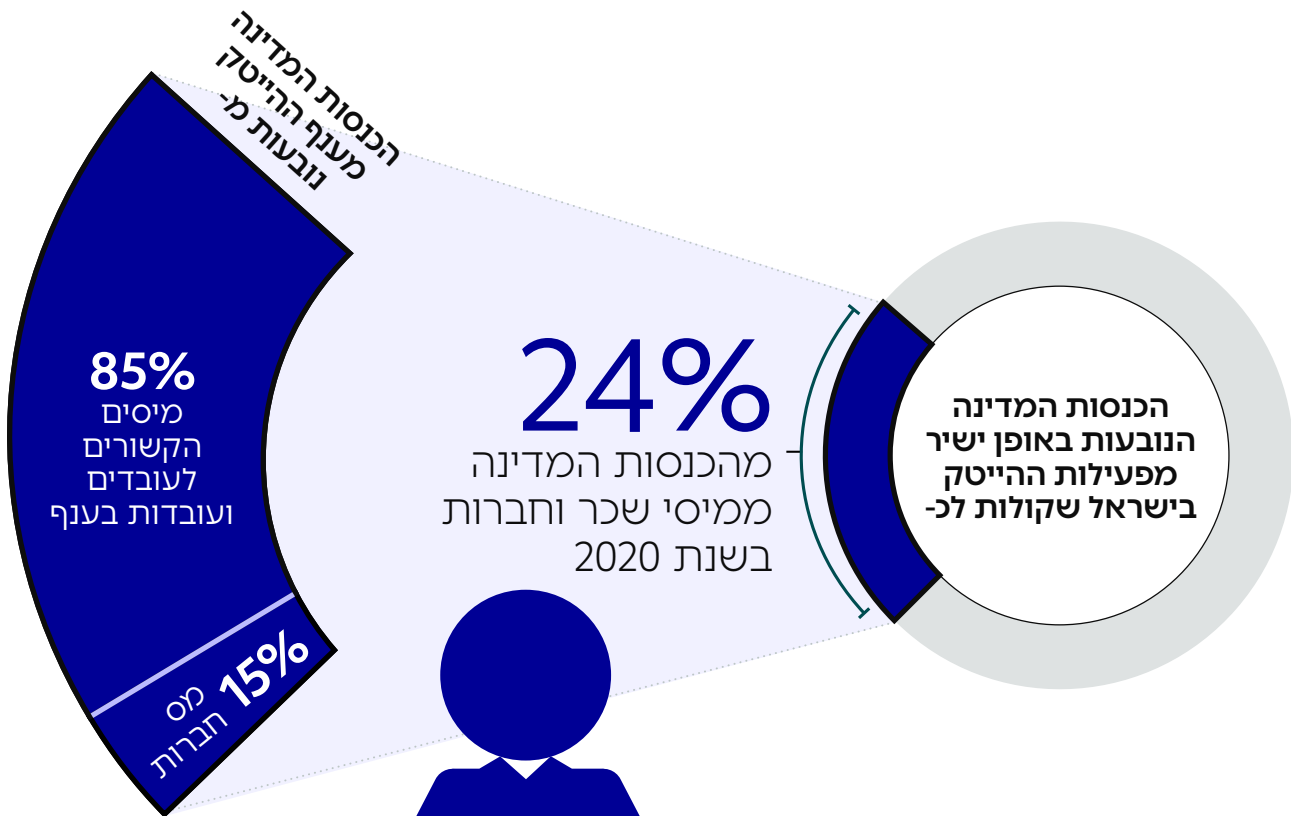
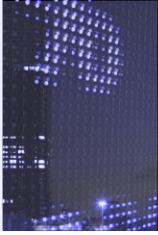
המידע המוצג בעבודה זו מבוסס על נתונים מנהליים של כלל עובדי ההייטק בישראל, שנאספו על ידי רשות המיסים והתקבלו מהלמ"ס וממשרד האוצר⁵. הנתונים נותחו על פי שתי גישות שונות להגדרת ענף ההייטק, כפי שיוצגו בהמשך. על אף הפער שנוצר לעיתים בנתונים ונובע מהגדרות שונות, המגמות העולות מהנתונים דומות.

המידע העדכני ביותר הזמין בנוגע לתשלומי מס בישראל בעת כתיבת הדוח הוא משנת 2021, עקב מועדי הגשת הדו"חות לרשות המיסים. חלק מהנתונים אינם זמינים לשנה זו, ולכן השתמשנו במידע העדכני ביותר הקיים עבור כל ניתוח. נוכח המגמות בענף ההייטק העולות ממגוון מקורות המשמשים לניתוח תמונת המצב בענף, לרבות סקרי הלמ"ס ונתוני גיוסי הון (במאגרים כמו IVC), אנו מעריכים כי בשנים 2022-2023 נמשכה העלייה בתרומתו היחסית של ענף ההייטק למגוון המדדים כפי שיפורטו במסמך זה. לבסוף נציין כי אם השנה העדכנית ביותר לניתוח הייתה שנת הקורונה (2020) הוצגו בנוסף נתונים בדבר המגמה ארוכת הטווח. בנספחי הפרסום מופיעים נתוני שנת 2019, על מנת להראות שאין חריגה במגמה שנבעה מתקופת הקורונה.

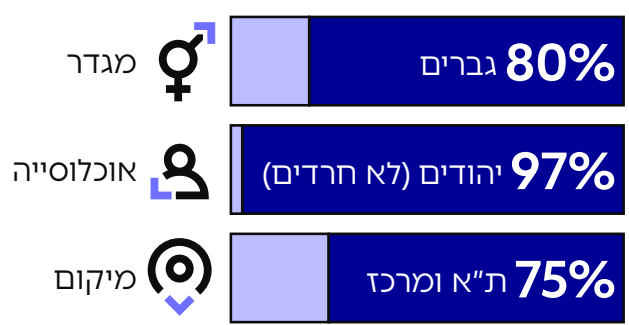
4 בכל מקום בו מופיע הביטוי יתר המשק, הכוונה היא ליתר ענפי המשק.

5 רשות החדשנות ואגף הכלכלן הראשי במשרד האוצר מבקשים להודות לגברת אורלי פורמן מהלמ"ס על בניית מסד הנתונים ועל הסיוע בנייתוחו והשוואתו למקורות המידע השונים שבהם נעשה שימוש לצורך כתיבת עבודה זו.

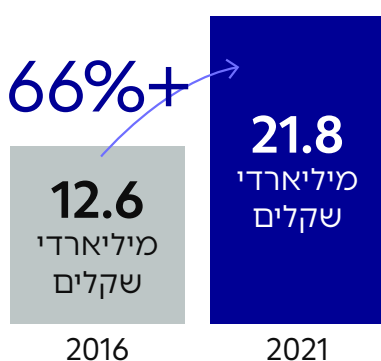
תרומת ההייטק להכנסות המדינה

גברים יהודים מת"א והמרכז - התפלגות תשלומי מס ההכנסה בהייטק לפי קטגוריות

גביית מס הכנסה מעובדים בענף ההייטק עלתה ביותר מ-66% בין 2016 ל-2021

מקור: עיבודי אגף הכלכלן הראשי במשרד האוצר לנתוני רשות המיסים ועיבודי רשות החדשנות לנתוני הלמ"ס.

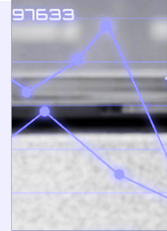
02

מתודולוגיה: מדידת תרומת ההייטק להכנסות המדינה לפי הגדרת ענף ההייטק והגדרת חברות ההייטק

מתודולוגיה: ה

קיימות מספר גישות מקובלות המשמשות להגדרת החברות והעובדים והעובדות המשתייכים לתחום ההייטק בישראל. ההגדרות נבדלות זו מזו במספר ובסוג החברות שנכללות בכל אחת מהן. כתוצאה מכך, גם מספר העובדים והתשלומים הקשורים אליהם משתנים. כמו כן, יש שיטות שונות לאיסוף נתונים (נתונים מנהליים, המציגים נתוני אמת, מול סקרים, המציגים אומדנים) ושוני בתדירות עדכון הנתונים.

בעבודה זו אנו מתמקדים בשתי הגדרות לתחום ההייטק על מנת לאמוד את תרומתו להכנסות המדינה, תוך שימוש בנתונים מנהליים. הראשונה היא הגדרת "ענף ההייטק" המקובלת בלמ"ס. בהגדרה זו נכון לשנת 2021, כלולות 13,837 חברות אשר דיווחו על העסקת עובדים, מתוכן 309 חברות זרות, וקיימות בהן כ-285 אלף משרות מלאות (ללא ענף התקשורת). הגדרה שנייה שבה אנו משתמשים היא של חברות טכנולוגיה במשק המתבססת על מאגרי מידע של SNC ו-IVC. בהגדרה זו כלולות 8,144 חברות, מתוכן 552 חברות זרות ו-255 אלף משרות מלאות (ב-7,916 חברות אשר דיווחו על העסקת עובדים). לאורך המסמך נתייחס להגדרה זו כ"חברות ההייטק".

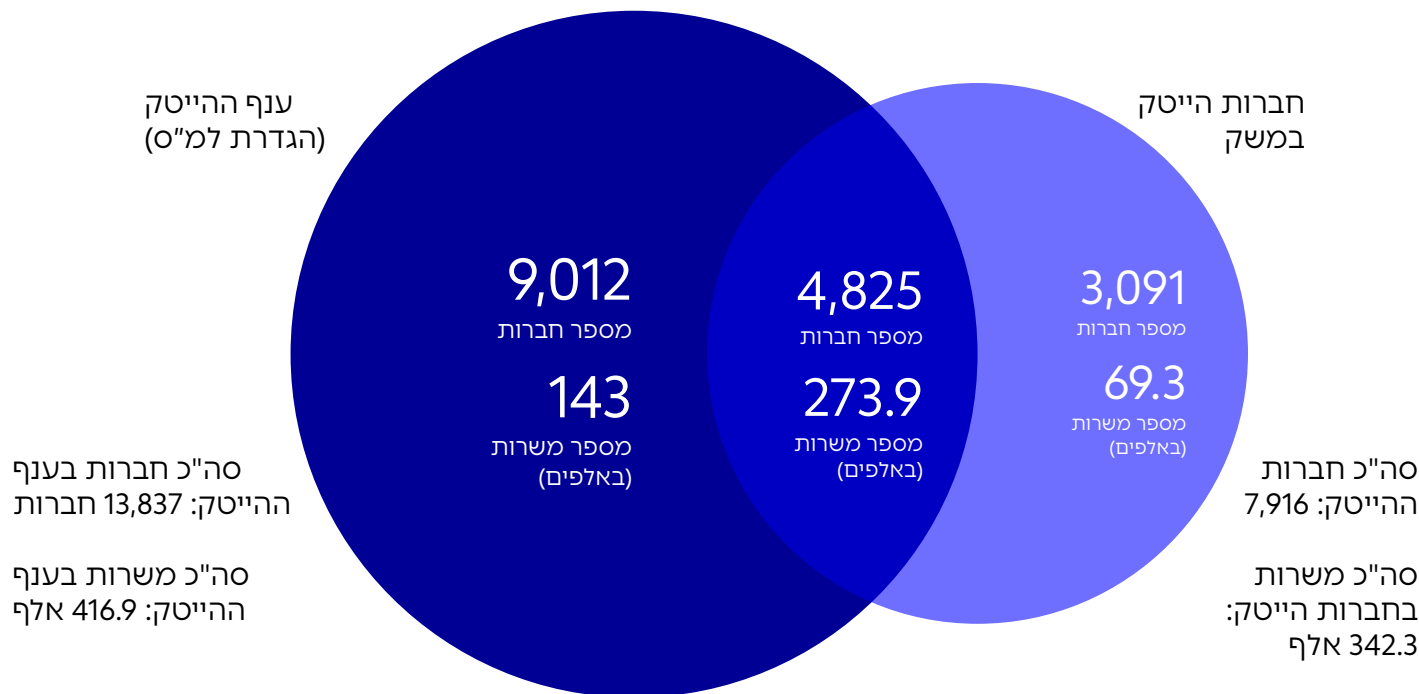
בהמשך המסמך, הגדרת ענף ההייטק בה נשתמש תהיה בהתאם לסטנדרטים הבינלאומיים המקובלים, בשינוי עיקרי אחד - אנו משמיטים את ענף התקשורת ולא מכילים אותו בהגדרת ענף ההייטק⁶. הגדרת חברות ההייטק מנסה למקד ולזהות את חברות ההייטק הפעילות בישראל על פי מאגרי מידע חיצוניים מרכזיים. **בנספח 1** מופיע מידע מפורט בנוגע לכל אחת מהגדרות והפערים ביניהן. לאור מגבלות הנתונים השונות בכל אחת מהגדרות, נציין בכל ניתוח באיזו מהן נעשה שימוש (הגדרת "ענף ההייטק" המייצגת את הגדרת הלמ"ס או הגדרת "חברות ההייטק" המתבססת על מאגרי המידע של SNC ו-IVC).

כאמור, המידע העדכני ביותר הזמין בנוגע לתשלומי מס בישראל בעת כתיבת מסמך זה מתייחס לשנת 2021, עקב מועדי הגשת הדו"חות לרשות המיסים. חלק מהפילוחים אינם זמינים לשנה זו, ולכן השתמשנו במידע העדכני ביותר הקיים עבור כל ניתוח. אם השנה העדכנית ביותר לניתוח הייתה שנת הקורונה (2020) השתדלנו להוסיף נתונים בדבר המגמה ארוכת הטווח⁷.

תרשים מס' 1

תחום ההייטק בישראל לפי הגדרות שונות

מספר החברות והמשרות בכל הגדרה, 2021⁸

6 השמטת ענף התקשורת היא בהתאם להמלצת ועדת המומחים לשיפור איסוף, הגדרה והנגשה של הנתונים על סקטור ההייטק בישראל. ראו את דוח הוועדה [בקישור](#)

7 בכל מקום במסמך זה בו מצוין הביטוי מס הכנסה, הכוונה היא למס הכנסה משכר שכירים, אלא אם מצוין במפורש אחרת.

8 ההשוואה בוצעה באדיבות הלמ"ס, ומספר המשרות מתייחס למספר המשרות הידועות בלמ"ס בחברות בשנת 2021, ללא מגבלת זמן מינימלית לתעסוקה. רשימת "חברות ההייטק" מתייחסת לרשימה הידועה בשנת הנתונים האחרונה (2020). כמו כן, מתוך 3,091 חברות המזהות כהייטק בהגדרת "חברות ההייטק" בלבד, 1,369 חברות פעילות בענף כלכלי אחר על פי סיווג הלמ"ס, ו-1,722 חברות לא דיווחו על עובדים בשנת 2021 ואינן מזהות. כמו כן, בהמשך המסמך נתייחס במסגרת הגדרת "חברות ההייטק" רק לחברות אשר דיווחו על מועסקים, מחזור מכירות או רווח. בשנת 2020 מדובר על כ-6900 חברות. להרחבה נוספת, ראו [נספח 1](#).

03

הכנסות המדינה ממס על עבודה ומחברות בהייטק ובמשק

בפרסום זה אנו מנתחים את חלקו של ההייטק הנובע מגביית מס בתוך עוגת הכנסות המדינה. מטרת הניתוח היא להבין כיצד תורמים ענף ההייטק והעובדים והעובדות בו לכלכלת ישראל.

הצורך לבדוק את תרומת הענף להכנסות המדינה עלה על רקע תרומתו המשמעותית של ענף ההייטק לייצוא ולתוצר המדינה. חלקו של ענף ההייטק בתוצר המדינה עלה באופן משמעותי בשנים האחרונות, בין היתר בשל קצב הצמיחה המהיר של מספר המועסקים והמועסקות בענף בשילוב השכר הגבוה שהם מקבלים.

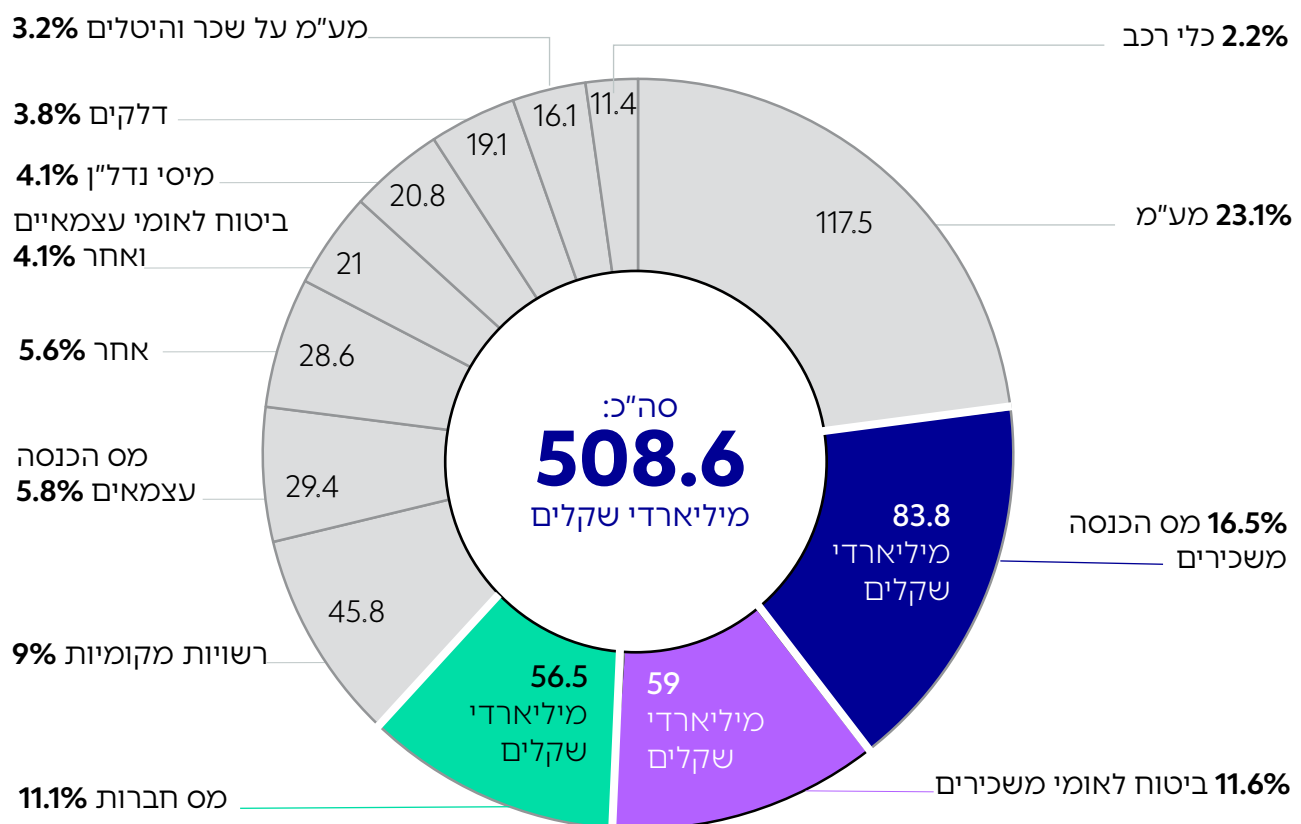
תרומת ענף ההייטק להכנסות המדינה מעבודה ומחברות הכנסות המדינה מעבודה ומחברות במשק

סך הכנסות המדינה הנובעות ממס הכנסה של שכירים בכלל המשק נאמד ב-2021 ב-83.8 מיליארדי שקלים. נוסף לכך, נגבו כ-59 מיליארדי שקלים בשנה זו על ידי ביטוח לאומי (משכירים). מס החברות בשנה זו עמד על 56.5 מיליארדי שקלים. כך, כלל הכנסות המדינה הנובעות מעבודה (מס הכנסה וביטוח לאומי) ומחברות (מס חברות) עמדו על כ-200 מיליארדי שקלים ב-2021. סכום זה מהווה כ-40% מכלל ההכנסות לקופת המדינה שעמדו על 508.6 מיליארדי שקלים¹⁰. בפרסום זה נבחן את חלקו של ענף ההייטק בהכנסות אלו.

תרשים מס' 2

40% מהכנסות המדינה מגביית מיסים נובעות משכירים ומחברות

התפלגות ההכנסות לקופת המדינה בישראל (במיליארדי שקלים ובאחוזים, 2021)

מקור: עיבודי אגף הכלכלן הראשי לנתוני הגבייה ברשות המיסים

9 דמי ביטוח לאומי משכירים כוללים את הפרשות העובד והמעביד.
10 כלל הכנסות המדינה בפרסום זה מתייחסות להכנסות הממשלה הרחבה הכוללות את הכנסות הממשלה המרכזית בסך של כ-383 מיליארדי שקלים וכן הכנסות מביטוח לאומי ורשויות מקומיות שהסתכמו בכ-126 מיליארדי שקלים.

תרומת ענף ההייטק להכנסות המדינה מעבודה ומחברות הכנסות המדינה מעבודה ומחברות בענף ההייטק

לאחר שהצגנו את התפלגות הכנסות המדינה מעבודה ומחברות במשק, נבחן את חלקו של ההייטק בהכנסות אלה. בשנת 2020, **חבות המס הכוללת מפעילות ההייטק בישראל - חברות ושכר - הסתכמה בכ-38 מיליארדי שקלים**, מתוך סך תשלומי המיסים מניכויי שכר של עובדים וחברות בכלל המשק בשנה זו שהסתכמו בכ-161 מיליארדי שקלים¹¹. סכום זה מתייחס לגבייה שנבעה מכלל רכיבי השכר של העובדים והעובדות (כולל מס הכנסה, מס רווחי הון מאופציות וממניות שהופרשו על ידי המעסיקים לשכירים, דמי ביטוח לאומי ודמי בריאות לשכירים) וכן מתשלומי מס חברות.

חבות המס הכוללת מפעילות ההייטק בישראל מהווה תרומה ישירה משמעותית להכנסות המדינה ממיסי חברות ושכר: כ-24% מתשלומי המס הנובעים מחברות ומשכר¹². בסך הכול, הכנסות המדינה הנובעות באופן ישיר מפעילות ההייטק בישראל שקולות לכ-9.2% מתקציב המדינה בשנת 2020. סכום זה אינו כולל הכנסות למדינה שאינן נובעות באופן ישיר מעבודה בחברות הייטק¹³. למשל, תשלומי מע"מ על צריכה פרטית של עובדי ועובדות הענף.

התרומה הישירה של חברות ההייטק להכנסות המדינה נשענת ברובה על מיסוי הקשור לכוח האדם בענף. כ-85% מהכנסות המדינה בשנת 2020 שנבעו מההייטק הן הכנסות הקשורות בעובדים - 32.5 מיליארדי שקלים. כלומר, סעיף ההכנסות המרכזי המשפיע על קופת המדינה וקשור בהייטק יושפע - יגדל או יקטן - בהתאם למספר העובדים שהחברות מעסיקות בישראל ולרמות השכר שלהן. סכום זה כולל גם את תשלומי ביטוח לאומי עבור העובדים, שרובם משולם על ידי המעסיקים.

כ-15% בלבד מהכנסות המדינה מחברות ההייטק נובעות ממיסוי הקשור ישירות לחברות ההייטק (מס חברות).

מאחר שרוב הכנסות המדינה הנובעות מההייטק קשורות במספר המשרות בתחום, ומאחר שמספר המשרות בהייטק והשכר הממוצע בו הציגו עלייה בשנים האחרונות, ניתן להניח שגביית המס הקשורה לתחום ההייטק בישראל גדלה בשנים 2021-2023. יתרה מכך, נוכח קצב הצמיחה הגבוה המאפיין את הגידול במספר המשרות והשכר בתחום ההייטק, ניתן להניח כי חלקו היחסי של ענף ההייטק בעוגת הכנסות המדינה ממיסים ימשיך להציג גידול גם בשנות המס הבאות שלגביהן יתפרסם מידע (2022-2023).

11 נציין שמשקל ההייטק בהכנסות המדינה בשנת 2020 גבוה יחסית, בשל משבר הקורונה שהשפיע באופן יחסי על עסקים שאינם חברות הייטק. בהסתכלות על שנת 2019 (המופיעה בנספח 2), תרומת ההייטק משמעותית למדינה ומציגה מגמות דומות. לכן, על אף ההטייה הקיימת בנתוני 2020, פרסום זה מתייחס לשנה זו כיוון שפעילות ההייטק לא נפגעה ממשבר הקורונה באופן משמעותי, וההייטק המשיך לגדול באופן ניכר הן במספר העובדים, הן במספר החברות ובתשלומי הכנסות המדינה.

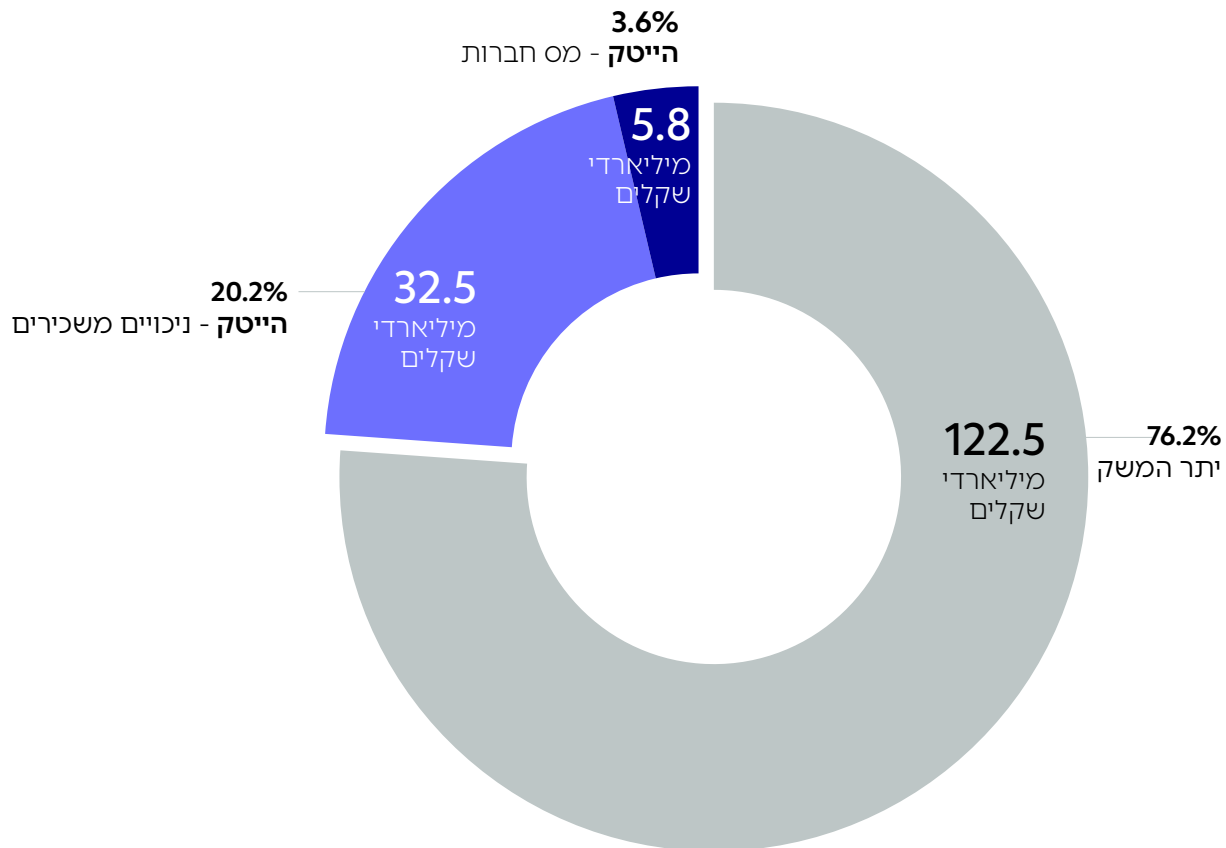
12 בשנת 2020 תקבולי המס של המדינה ממס חברות, מס הכנסה שכירים וביטוח לאומי עמדו על 161 מיליארדי שקלים. בשנת 2021 סך תקבולים אלו עמדו על 185 מיליארדי שקלים.

13 בשנת 2020 עמד תקציב המדינה על 410.8 מיליארדי שקלים ללא תוספות תקציביות יעודיות בגין הקורונה ("קופסאות קורונה") (84.8 מיליארדי שקלים) <https://main.knesset.gov.il/about/pages/budget/budgetinfo8.aspx>

תרשים מס' 3

כרבע מהכנסות המדינה מחברות ומשכר מגיעות מההייטק

התפלגות הכנסות המדינה משכר שכירים וממס חברות בהייטק וביתר המשק (הגדרת חברות ההייטק, במיליארדי שקלים ובאחוזים, 2020)

מקור: עיבודי אגף הכלכלן הראשי לנתוני רשות המיסים

הכנסות המדינה מחברות ההייטק מתפלגות באופן שונה מאלו של יתר המשק: בקצרה, ההכנסות הנובעות מעובדים ועובדות בהייטק גבוהות משמעותית משאר המשק, ומנגד, חלקם של המיסים הנובעים מצד החברות בענף הוא נמוך¹⁴.

כ-85% מהכנסות המדינה מחברות ההייטק ב-2020 קשורות לעובדים: יותר ממחצית הגיע מניכויי מס הכנסה של שכירים ושכירות, 5% ממס רווחי הון (שנוכה מרווחים מאופציות או ממכירת מניות על ידי המעסיקים) ו-29% מדמי ביטוח לאומי (המשולמים על ידי העובדת ועל ידי המעסיק). סך הכנסות המדינה ממיסים הקשורים לעובדי ולעובדות חברות ההייטק הסתכם ב-32.5 מיליארדי שקלים ב-2020.

14 בהקשר זה אנו מתייחסים לגביית מיסים ישירה מעובדים או מהמעסיקים בגין שכר העובדים, כגון דמי ביטוח לאומי. לעומת זאת, מיסים עקיפים (כגון מע"מ, אגרת רישוי רכב וכד') הנגבים כתוצאה מצריכה של עובדי הייטק או נותני שירותים שמתפרנסים מצריכה של עובדי ההייטק לא נכללה בחישוב.

51% מהכנסות המדינה מגביית מס בחברות ההייטק נובעים ממס הכנסה על שכירים, לעומת 34% ביתר המשק. הפער נובע כמובן מהמשכורות הגבוהות בהייטק, שעליהן מוטל מס הכנסה גבוה.

לעומת זאת, 15% מהתרומה של ההייטק לקופת המדינה נובעת ממס חברות, בהשוואה ל-30% ביתר המשק. פער זה נובע מכך שלסטארטאפים לרוב אין רווחים שעליהם משלמים מס, ובנוסף, מכך שחברות הייטק רבות נהנות משיעורי מס מופחתים במסגרת חוק עידוד השקעות הון. ההכנסות ממס חברות על חברות ההייטק הסתכמו ב-5.8 מיליארדי שקלים ב-2020.

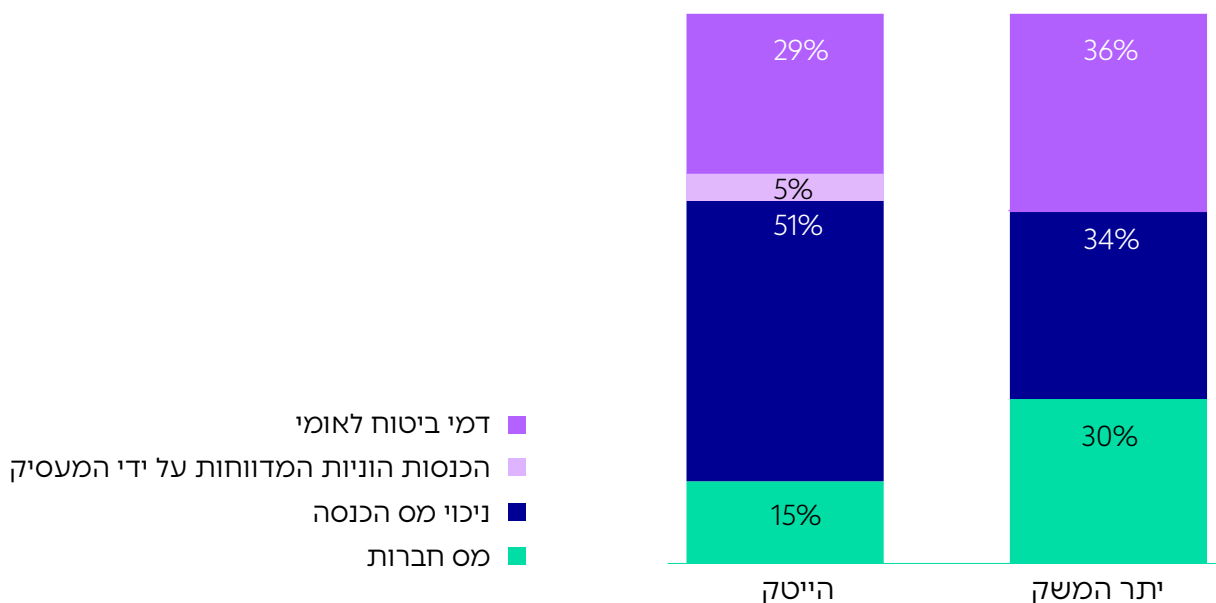
גורם ייחודי נוסף המאפיין את ההייטק הוא תגמול העובדים והעובדות באמצעות אופציות או מניות המוקצות להם. בעבודה זו, בשל היעדר זמינות נתונים, אנו מתייחסים להכנסות המדינה ממיסים בגין הכנסות הוניות המדווחות על ידי המעסיק בלבד. כלומר, הכנסות שדווחו בתלוש השכר של העובדים והעובדות. הכנסות אלו מהוות 5% מהכנסות המדינה מההייטק הקשורות לעובדים. בנוסף לאלו, ישנן הכנסות נוספות למדינה, שאינן נסקרות בדוח זה, הנובעות מתשלומים בגין רווחי הון באירוע נזילות (אקזיט או הנפקה) ובעת מכירת מניות.

ההייטק הישראלי מורכב לא רק מחברות ישראליות, אלא גם על חברות טכנולוגיה רב לאומיות. על אף מספרן הקטן, חבות המס המשויכת לחברות הייטק זרות ולעובדים ולעובדות בהן הסתכמה בשנת 2020 בכ-13 מיליארדי שקלים, כ-36% מכלל חבות המס מחברות ההייטק. בהמשך פרסום זה נתייחס בהרחבה לחלקן של חברות ההייטק הזרות והעובדים והעובדות בהן בעוגת הכנסות המדינה ממיסים.

תרשים מס' 4

85% מהכנסות המדינה מההייטק קשורות לעובדים

התפלגות הכנסות המדינה משכר שכירים וממס חברות בהייטק, ויתר המשק (הגדרת חברות ההייטק באחוזים, 2020)

חלקו של ההייטק בהכנסות המדינה לפי קטגוריות

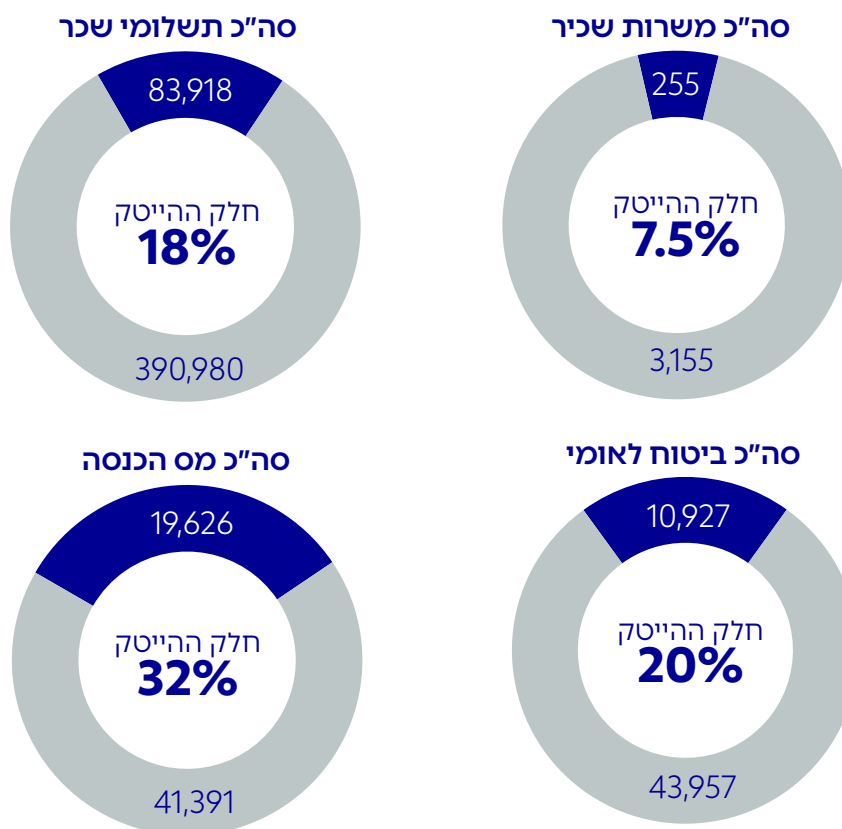
שיטת המיסוי הפרוגרסיבית החלה על הכנסות משכר בישראל גורמת לכך שעובדי ועובדות ההייטק אחראים לחלק גדול מתשלומי מס ההכנסה במדינה, יחסית לחלקם בשוק העבודה ובתשלומי השכר. 7.5% ממשרות השכירים והשכירות בישראל היו בחברות הייטק - והעובדים בהן היו אחראים ל-32% מתשלומי מס ההכנסה במדינה ב-2020. כלומר, **חלקם של תשלומי מס ההכנסה של עובדי ההייטק - 19.7 מיליארדי שקלים ב-2020 - גדול יותר מפי 4 מחלקם במספר המשרות** (255 אלף בשנת 2020)¹⁵.

חלקם של עובדי ההייטק מתשלומי מס ההכנסה בישראל גבוה מחלקם מסך תשלומי השכר (18% מתשלומי השכר במשק). זאת משום שהמשכורות הגבוהות בענף נמצאות במדרגות המס העליונות. עם זאת, עובדי ועובדות ההייטק משלמים 20% מתשלומי הביטוח הלאומי (10.9 מיליארדי שקלים בשנת 2020, כולל הפרשות המעבידים למס בריאות ולביטוח לאומי), משום שביטוח לאומי הוא מס פחות פרוגרסיבי.

תרשים מס' 5

תרומת ההייטקיסטים וההייטקיסטיות: 7.5% ממשרות השכירים אחראיות לשליש ממש ההכנסה בישראל

חלק ההייטק מכלל המשרות והכנסות המדינה משכר שכירים (הגדרת חברות ההייטק באחוזים, במיליוני שקלים ובאלפי משרות, 2020)

■ הייטק ■ יתר המשק

מקור: עיבודי אגף הכלכלן הראשי לנתוני רשות המיסים

15 להבדלים בחישובי חלק ההייטק מסך המשרות והשכירים ראו הסברים בפרק המתודולוגיה בעמודים 9-10

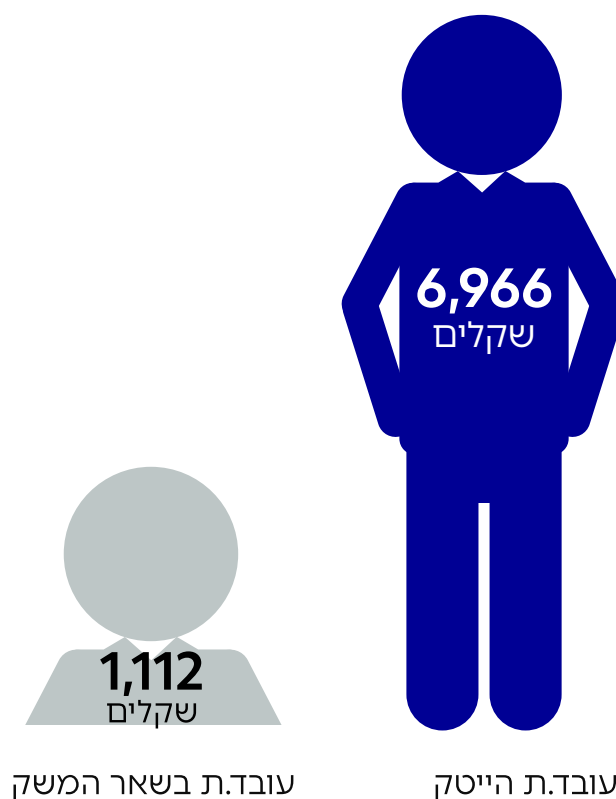
תרומת ענף ההייטק להכנסות המדינה מעבודה ומחברות תשלום מס ממוצע של העובדים בישראל

מעבר לתרומה של ענף ההייטק לגביית המס במדינה, בחנו גם את תשלומי מס ההכנסה של עובדים ועובדות בענף ההייטק באופן אינדיבידואלי לפי פרופילים שונים. בשנת 2021, היה תשלום המס הממוצע של עובדת בהייטק גבוה מפי 6 מהממוצע ביתר המשק; 6,966 שקלים בחודש בממוצע לעובדי ההייטק, לעומת 1,112 שקלים בשאר המשק. סכום זה מתייחס למס הכנסה שנגבה וכן למס רווחי הון, ואינו כולל מיסים ישירים ועקיפים נוספים שמשלמים עובדי ועובדות ההייטק, דוגמת ביטוח לאומי, מע"מ ואחרים. הפער בתשלום המס הממוצע נובע כמובן משיטת מיסוי פרוגרסיבי הנהוגה בישראל ומפערי השכר. השכר הממוצע בהייטק בשנת 2021 היה גבוה כמעט פי 3 מזה שביתר המשק, יחס אשר נשמר גם כיום¹⁶.

תרשים מס' 6

תשלום המס הממוצע של עובדת בהייטק גבוה יותר מפי 6 מהממוצע במשק
תשלום מס הכנסה חודשי ממוצע בשקלים למשרה בהייטק ויתר המשק (הגדרת ענף ההייטק, 2021)

מקור: עיבודי רשות החדשנות לנתוני הלמ"ס

16 על פי נתוני הלמ"ס, השכר הממוצע למשרת שכיר בהייטק בשנת 2023 היה גבוה פי 2.7 מהשכר למשרת שכיר בשאר המשק.

חלקן של חברות ההייטק ותרומתן מתוך החברות העסקיות

כפי שהוצג (בעמוד 15), חלקן של חברות ההייטק בתשלומי המס הוא נמוך ביחס לזה של חברות ביתר המשק. בחלק זה נציג ניתוח מעמיק יותר של תשלומי המיסים של חברות ההייטק כדי להבין את מקור הפער.

לפי נתוני רשות המיסים, בשנת 2020 כ-29% מחברות ההייטק בישראל דיווחו על רווחים, בהשוואה ל-47% מיתר החברות העסקיות במשק. פער זה נובע, בין היתר, מכך ששיעור גבוה יחסית של חברות הייטק נמצא בשלבי פיתוח וצמיחה מוקדמים בהשוואה לשאר החברות במשק, ולכן ההוצאות וההשקעות של חברות אלו בפיתוח גבוהות מההכנסות (שלעיתים עוד לא קיימות). עם זאת, חברות ההייטק שכן דיווחו על רווח דיווחו על רווחיות גבוהה יחסית של 21% מהמחזור, בהשוואה לכ-14% מהמחזור ביתר החברות העסקיות.

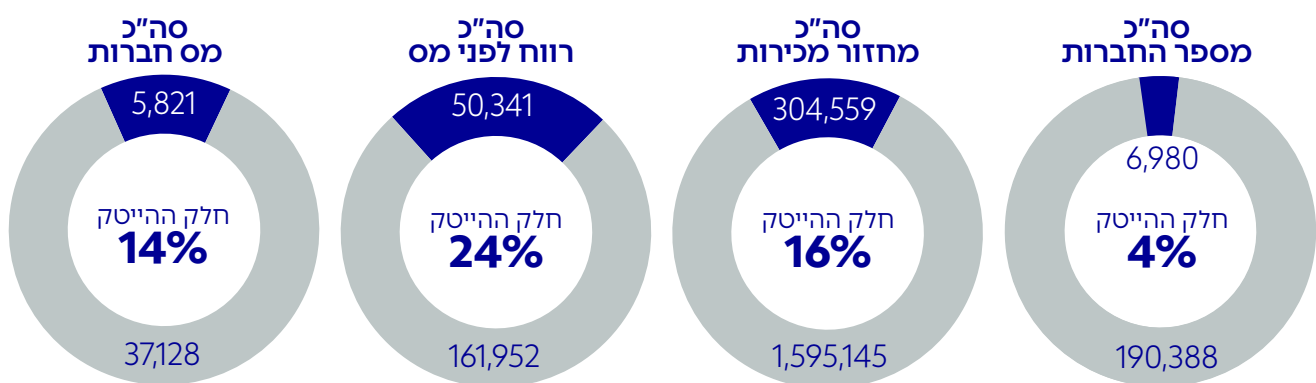
תחת הגדרת חברות ההייטק מסווגות כ-7,000 חברות. בשנת 2020 חברות הייטק אלו היוו 4% בלבד מכלל החברות העסקיות בישראל. חברות אלו היו אחראיות ל-16% ממחזור המכירות של החברות העסקיות בישראל (כ-300 מיליארדי שקלים) - פי 4 מחלקן היחסי מבחינת כמות החברות. כאשר מסתכלים על הרווחים של חברות ההייטק לפני מס (כ-50.3 מיליארדי שקלים), הם מהווים יותר מחמישית (24%) מכלל הרווח של החברות העסקיות, שיעור הגבוה בצורה משמעותית מחלקן המספרי של חברות אלו. ואולם, בשורה התחתונה, חברות אלו משלמות 14% ממס החברות בישראל - קרוב לחלקן היחסי מתוך המחזור של החברות העסקיות.

התרומה של חברות ההייטק להכנסות המדינה ממס חברות נמוכה באופן יחסי להכנסות שלהן ולרווחים לפני מס. מצב זה נגרם מכך ששיעור המס הממוצע שחברות ההייטק משלמות על רווחיהן נמוך יחסית ועמד בשנת 2020 על 12%. זאת בהשוואה לשיעור מס ממוצע של 20% בכל החברות. שיעור המס הנמוך נובע מכך שחברות הייטק רבות נהנות משיעורי מס מופחתים במסגרת חוק עידוד השקעות הון, כתוצאה מכך, חבות מס החברות של חברות ההייטק קטנה יחסית לחלקן מסך הרווחים, והסתכמה בשנת 2020 בכ-5.8 מיליארדי שקלים (14% מסך חבות המס של חברות עסקיות).

תרשים מס' 7

חברות ההייטק משלמות 14% ממס החברות בישראל - דומה לחלקן מסך המחזור העסקי

חלק ההייטק מכלל הפעילות העסקית והכנסות המדינה ממס חברות (הגדרת חברות ההייטק, במיליוני שקלים ובאחוזים, 2020)

■ הייטק ■ שאר החברות

מקור: עיבודי אגף הכלכלן הראשי לנתוני רשות המיסים

תרומת ענף ההייטק להכנסות המדינה מעבודה ומחברות התפתחות תשלומי מס חברות בהייטק

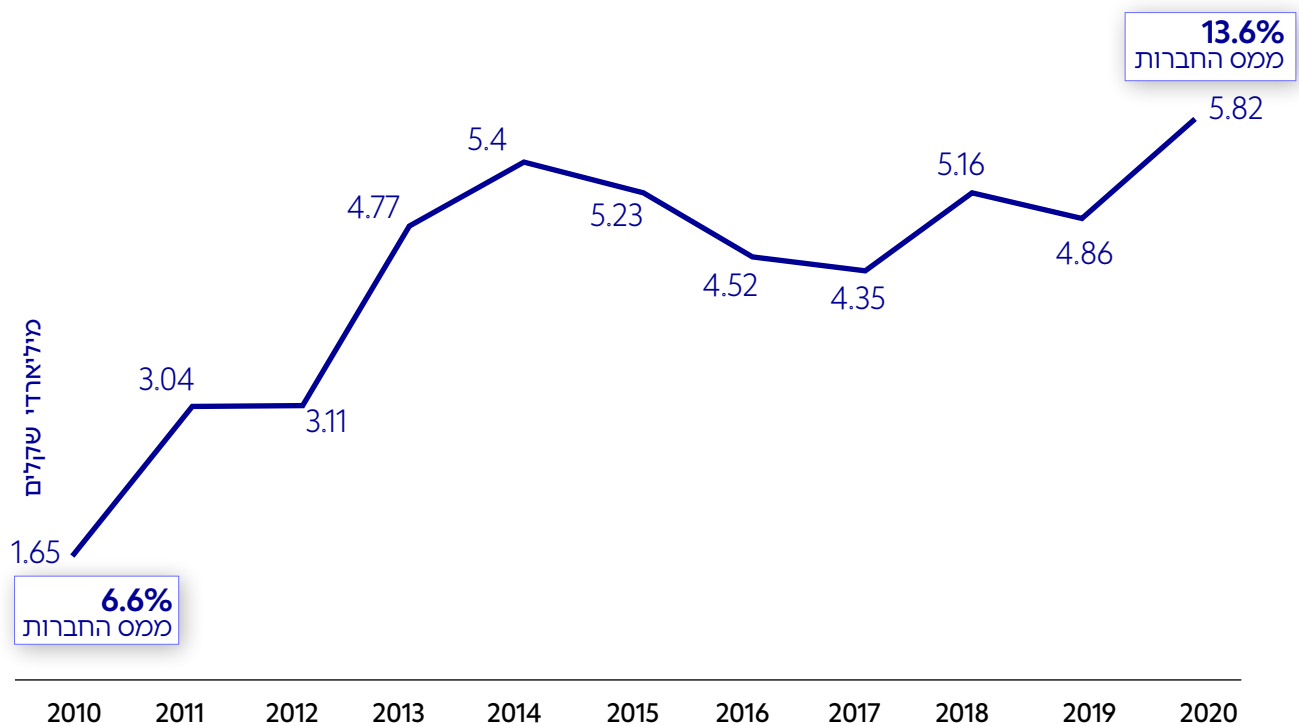
בתוך עשור, סך תשלומי המס ששולמו על ידי חברות ההייטק גדל פי 3.3 מסך תשלומי מס של 1.6 מיליארד שקלים בשנת 2010. באופן יחסי, קצב הגידול בתשלומי מס חברות על ידי חברות ההייטק היה גבוה מאשר של חברות עסקיות בשאר המשק. בהתאם, חלקן של חברות ההייטק מסך תשלומי מס חברות עלה מ-6.6% בשנת 2010 ל-13.6% בשנת 2020. עליה זו נובעת מגידול בפעילות העסקית של חברות ההייטק ולא ניתן להסביר אותו כתוצאה משינויים במדיניות מס החברות בישראל בתקופה זו.

נתונים אלה ממחישים את חשיבותם העולה של תשלומי מס הכנסה, ביטוח לאומי ותשלומי בריאות על ידי עובדי ההייטק. בשנת 2020 סך הניכויים משכירים ומשכירות בהייטק עמד על כ-32 מיליארד שקלים - פי 5.5 מהמס שנגבה מחברות ההייטק באותה שנה.

תרשים מס' 8

סך תשלומי מס החברות של חברות ההייטק גדל פי כמעט 3.5 תוך עשור

תשלומי מס חברות של חברות ההייטק לאורך זמן, במחירים שוטפים (הגדרת חברות ההייטק, במיליארדי שקלים ובאחוזים) וחלקם מתשלומי מס החברות העסקיות

מקור: עיבודי אגף הכלכלן הראשי לנתוני רשות המיסים

השפעת הצמיחה בתעסוקה ובשכר בהייטק על הכנסות המדינה

כפי שהוצג בדו"ח השנתי של רשות החדשנות, ["מצב ההייטק 2024"](#), ההייטק היה הענף הצומח ביותר במונחי כוח אדם בעשור האחרון מבין ענפי הכלכלה בישראל, וצמח בקצב מהיר פי 3 בהשוואה ליתר הענפים. בסך הכול בשנת 2021 היו 350 אלף משרות בענף ההייטק בישראל - עלייה של כ-28% מאז שנת 2010. כתוצאה מכך, חלקן היחסי של המשרות בענף ההייטק מתוך כלל המשרות במשק עלה.

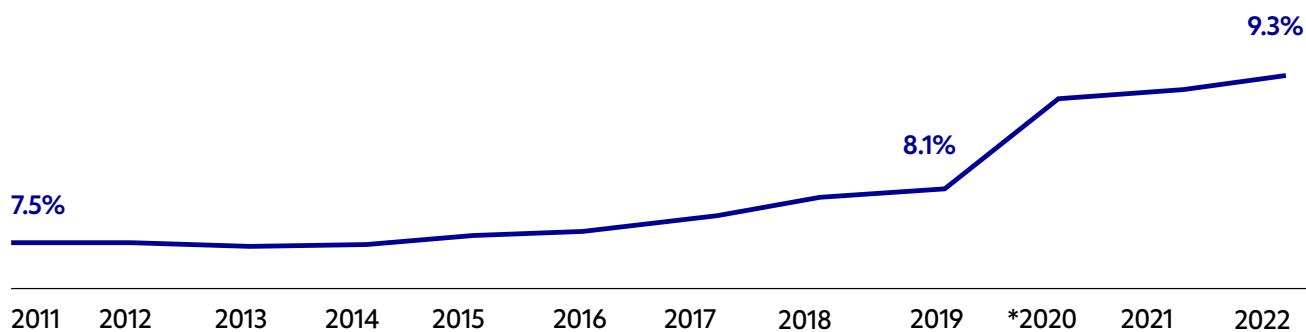
לפי הגדרות אחרות המקובלות בתחום ההייטק (ובהן ההגדרה של ענף ההייטק בלמ"ס המבוססת על סקרי כוח אדם והגדרת משרות טק שהוגדרה על ידי ועדת פרלמנטר להגדלת ההון האנושי בהייטק) מספר העובדים שונה במעט ולפי חלקן גבוה יותר, אך מגמות הצמיחה משותפות להגדרות השונות.

גם השכר בהייטק גדל בקצב מהיר יחסית לעליית השכר ביתר המשק. השכר הממוצע בענף ההייטק ב-2022 היה 27.9 אלף שקלים למשרה - פי 2.7 מהשכר הממוצע במשק באותה שנה. השכר בחברות ההייטק עלה בכ-50% מאז שנת 2010, לעומת כ-20% ביתר המשק באותה תקופה.

תרשים מס' 9

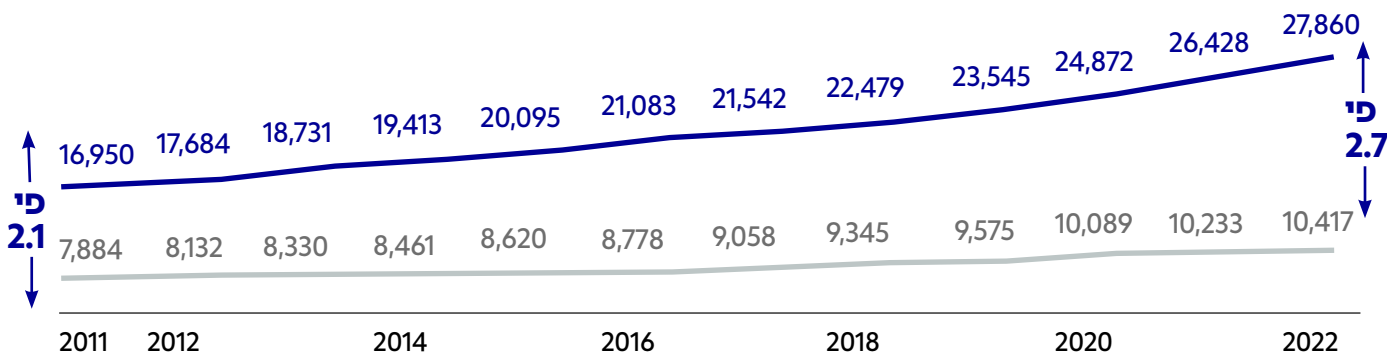
שיעור העובדים בהייטק עולה באיטיות, פערי השכר מעמיקים

שיעור המשרות בחברות ההייטק מתוך המשרות במשק (הגדרת ענף ההייטק, באחוזים)

* ככל הנראה, חלק מהקפיצה הנצפית בשנת 2020 נובעת מירידה בתעסוקה בשאר ענפי המשק בתקופת הקורונה.

שכר חודשי ממוצע למשרה לפי תחום (הגדרת ענף ההייטק, בשקלים)

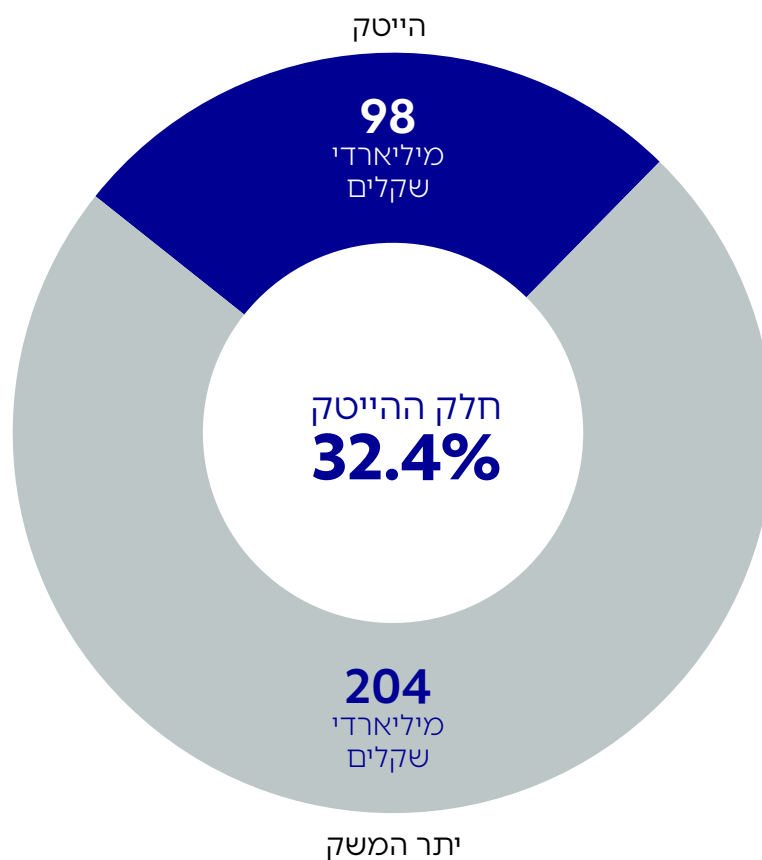
■ שכר ממוצע למשרה בענף ההייטק ■ שכר ממוצע למשרה במשק (ללא הייטק)

מקור: עיבודי רשות החדשנות לסקרי הלמ"ס

התרומה של ענף ההייטק להכנסות המדינה צמחה בשנים האחרונות בעיקר על רקע שתי מגמות שאפיינו את העשור האחרון והובילו לכך: צמיחה מהירה במספר המועסקים בענף ועלייה בשכרם.

תרשים מס' 10

בתקופה של שש שנים עובדי ועובדות ההייטק שילמו כ-100 מיליארדי שקלים למס הכנסה
סך תשלומי מס הכנסה משכירים בהייטק ויתר המשק (הגדרת ענף ההייטק, 2016-2021)

מקור: עיבודי רשות החדשנות לנתוני הלמ"ס

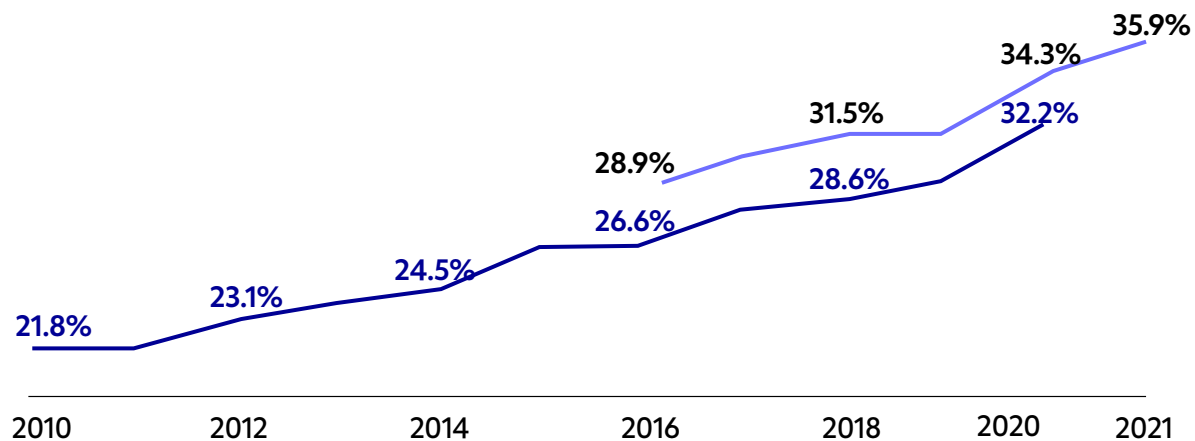
עליית השכר בהייטק ובתעסוקה בענף בשנים האחרונות הגדילה את חלקו של הענף בהכנסות המדינה. המשמעות היא שלשינויים בשכר או בתעסוקה בהייטק יש השפעה משמעותית יותר ביחס לענפים אחרים על גביית המיסים בישראל. חלקם של העובדים והעובדות בתחום בתשלומי מס ההכנסה בישראל גדל משמעותית בתוך עשור, ועומד בשנים האחרונות על שליש ומעלה מתשלומי מס ההכנסה בישראל¹⁷.

חלקם של עובדי ועובדות ההייטק בעוגת המיסים עלה משיעור של כ-29% מתשלומי מס הכנסה ב-2016 לכ-36% ב-2021 - עלייה של כמעט 25% בתוך חמש שנים. מבחינת הסכומים שנגבו מעובדי ענף ההייטק, הם עלו מ-12.6 מיליארדי שקלים ב-2016 לפי הגדרת ענף ההייטק¹⁸, ל-21.8 מיליארדי שקלים ב-2021 - כלומר עלו ביותר מ-66% בתקופה. תשלומי המיסים של העובדים ביתר ענפי המשק גדלו באותה תקופה בכ-21% בלבד, מכ-31 מיליארדי שקלים, לכ-39 מיליארדי שקלים¹⁹.

בשנים 2022-2023, חלקם של עובדי ענף ההייטק בתשלום מס הכנסה המשיך ככל הנראה לעלות, מאחר והצמיחה במספר השכירים והשכירות בהייטק נמשכה בקצב מהיר יותר ביחס ליתר המשק, ושכרם עלה בשיעור חד יותר בהשוואה לשכר הממוצע.

תרשים מס' 11

שליש מתשלומי מס הכנסה משכר לשכירים בשנים האחרונות הגיעו מעובדי ועובדות ההייטק
 שיעור תשלומי מס הכנסה משכר שכירים בהייטק מסך תשלומי מס הכנסה משכר שכירים

■ הגדרת ענף ההייטק ■ הגדרת חברות ההייטק

מקור: עיבודי אגף הכלכלן הראשי לנתוני רשות המיסים ועיבודי רשות החדשנות לנתוני הלמ"ס

17 ממצא זה תקף תחת שתי ההגדרות שנבדקו בפרסום זה לניתוח תחום ההייטק.

18 לפי דו"ח "מצב ההייטק 2021" בשנת 2018 שילמו המועסקים בהייטק 25% מסך תשלומי מס ההכנסה בישראל. שיעור זה נמוך מהנתון המובא כאן, והפער נובע משינוי בבסיס הספירה שכלל גם את אוכלוסיית בעלי השליטה בחברות מעטים ("חברות ארנק")

19 מגמה דומה עולה גם לפי הגדרת חברות ההייטק; תשלומי מס ההכנסה של העובדים והעובדות בתחום עלו מ-7.5 מיליארדי שקלים ב-2010 ל-19.7 מיליארדי שקלים ב-2020 - עלייה של 147% בתוך עשור. תשלומי המיסים של עובדי יתר המשק גדלו באותה תקופה בכ-45% בלבד, מ-26 מיליארדי שקלים לכ-41 מיליארדי שקלים.

תרומת ענף ההייטק להכנסות המדינה מעבודה ומחברות

תשלומי מס רווח הון הקשור לעבודה בהייטק

בענף ההייטק נהוג להעניק לעובדים ולעובדות מכל הדגים אופציות ומניות, בנוסף לתשלום שכרם החודשי, כחלק מהתגמול. באירועי נזילות בחברות פרטיות (מיזוג ורכישה, הנפקה של החברה או סקנדרי) האופציות הופכות לכסף שמגיע לעובדים ולעובדות בחברות. בנוסף, יש חברות טכנולוגיה ציבוריות, ישראליות וזרות, הנוהגות להעניק לעובדים ולעובדות מניות. בגין אירועי הנזילות בחברות הפרטיות ומימוש המניות בחברות הציבוריות, העובדים משלמים מס רווח הון הנובע מעבודה, בנוסף למס הכנסה הנובע משכרם ולתשלומי ביטוח לאומי²⁰.

ככלל, הכנסות המדינה מתשלומי מס רווח הון של עובדי ענף ההייטק תנודתיות ומושפעות באופן ישיר מפעילות המיזוגים והרכישות וממחירי המניות של החברות הציבוריות, יותר מאשר התנודתיות בתשלומי מס ההכנסה של עובדי הענף. זאת משום שהשכר נוטה לעלות בקצב מתון וללא שינויים חדים לאורך זמן. לאור העובדה שהשנים 2021-2022 היו שנות שיא מבחינת אירועי נזילות של חברות הייטק ישראליות, ניתן להניח כי הסכום ששולם בגין תשלומי מס רווח הון של שכירים בהייטק בשנים אלה היה גבוה ביחס לשנים קודמות.

רוב האופציות והמניות לעובדי ההייטק בישראל מוענקות במסלול הוני²¹. המשמעות היא שהעובדים משלמים עבור תגמול זה מס רווח הון שעומד על 25%, הנמוך ברוב המקרים ממדרגת מס ההכנסה השולית שאותה הם משלמים על הכנסותיהם משכר²².

בשל מגבלת נתונים לא ניתן להעריך במדויק את הכנסות המדינה הנובעות מתשלומי מס רווח הון של עובדי ההייטק. משרד האוצר עתיד לפרסם הרחבה בנושא זה. עם זאת, ניתן לציין כי חלק ממיסוי האופציות והמניות של עובדי חברות ההייטק מנוכה על ידי המעסיקים בתלוש השכר שלהם (במסלול הוני). ניכויים אלה הסתכמו ב-2020 בכ-1.7 מיליארדי שקלים²³. תשלום מס זה משקף הכנסות בהיקף של כ-7.4 מיליארדי שקלים ב-2020 לעובדי ההייטק בגין אופציות ומניות מהן נוכה מס על ידי המעסיקים.

בנוסף, חלק מהאופציות והמניות של עובדי ועובדות ההייטק מוחזק על ידי נאמנים. כאמור, לא ניתן להעריך במדויק את הכנסות המדינה הנובעות מתשלומי מס רווח הון של עובדי ההייטק בגין אופציות ומניות המוחזקות אצל הנאמנים ופירוט בנושא זה יפורסם בדוח נפרד.

20 נתוני מס רווח הון מתייחסים לרווח הון שנובע ממכירת ניירות ערך לעובדים במסלול הוני/פירוטי ולא כוללים מידע שקשור להשקעות בשוק ההון ובאפיקי השקעה אחרים שאינם קשורים לעבודה.

21 בהתאם להוראות סעיף 102 לפקודת מס הכנסה.

22 פקודת מס הכנסה קובעת הוראות למיסוי בעת הקצאת ניירות ערך לעובדים (מניות או אופציות) הכוללות שני מסלולים עיקריים: מסלול פירוטי, בו העובד ממוסה בגין ההטבה בשיעור שולי של עד 47%; ומסלול הוני, בו שיעור המס הוא 25% (ללא מס יסף). יצוין כי גם במסלול ההוני, במקרה של הענקת נייר ערך של חברה נסחרת, חלק מרכיב ההטבה ימוסה במס פירוטי.

23 האומדן מבוסס על נתונים של תיקי הנאמנים הגדולים. פרק זה סוקר את רווחי ההון עבור שכירים בהייטק בלבד, לא כולל היזמים.

סיכום: הכנסות המדינה מעבודה ומחברות בהייטק

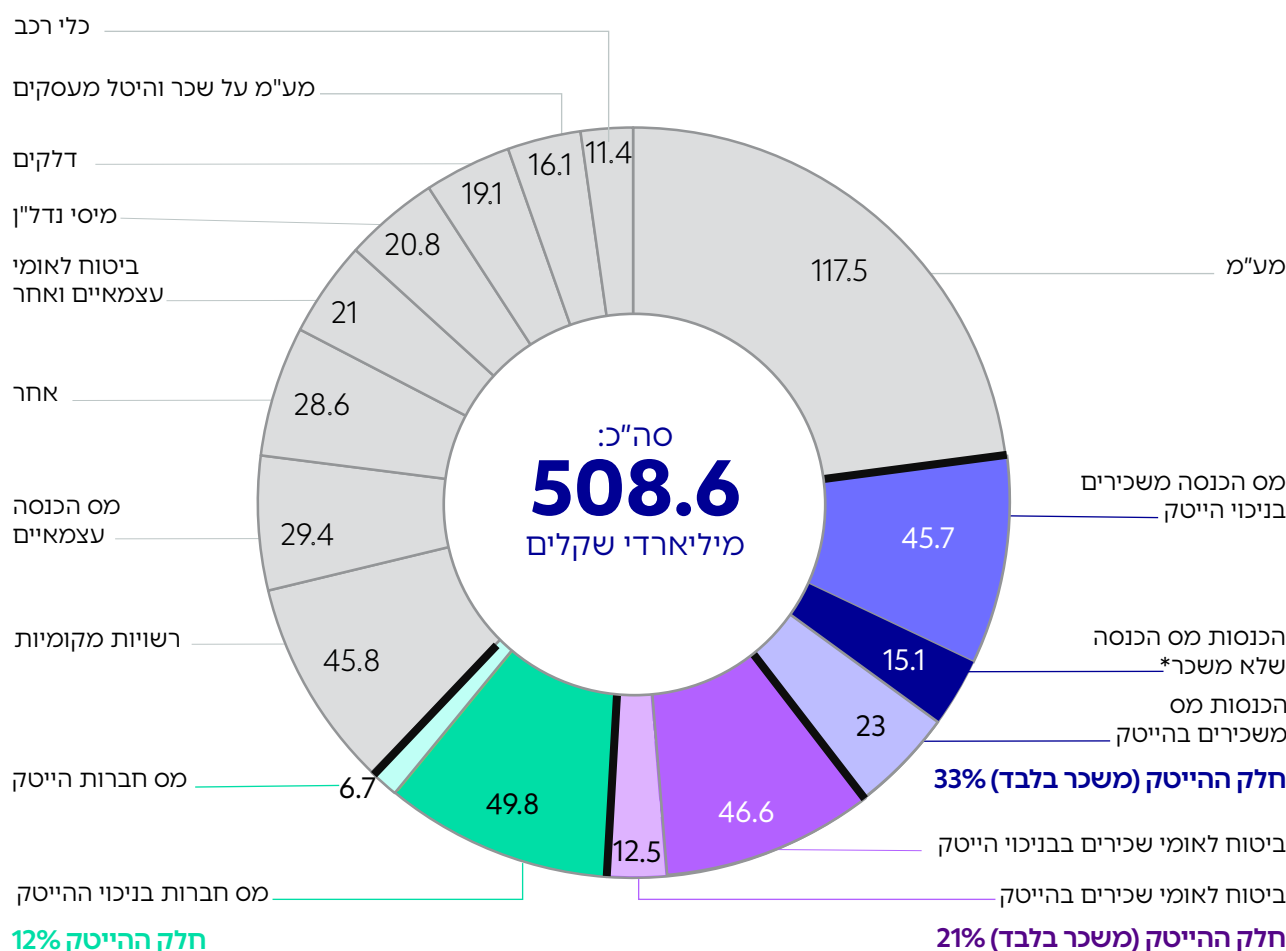
לסיכום חלק זה, תרומתו המשקית של ההייטק משמעותית ונובעת בעיקרה מתשלומים הקשורים בעובדי ועובדות הענף. הודות למבנה המס הפרוגרסיבי בישראל, תשלומי המס הנובעים ממס הכנסה ומביטוח לאומי של שכירים בהייטק גדולים מחלקם היחסי מתוך השכירים.

כאמור, 40% מגביית המס בישראל נובעת מתשלומים הקשורים לעובדים ולחברות, והסתכמה בכ-200 מיליארדי שקלים ב-2021. מתוך סכום זה, החלק הנבדק בעבודה זו עמד על כ-185 מיליארדי שקלים²⁴. חלקו של ההייטק מתוך סכום זה מוערך בכ-24%. מתוך תשלומי מס ההכנסה, חלקם של עובדי ועובדות ההייטק הוא כ-33%, מתוך תשלומי ביטוח לאומי הוא כ-21%, ומתשלומי מס חברות הוא כ-12%.

תרשים מס' 12

נעשירית מהכנסות המדינה מגביית מיסים נובעת מעובדי ומחברות ההייטק

התפלגות ההכנסות לקופת המדינה בישראל וחלקו של ההייטק בגבייה (במיליארדי שקלים ובאחוזים, 2021)

מקור: עיבודי אגף הכלכלן הראשי לנתוני רשות המיסים

* כ-2.7 מיליארד ש"ח מיוחס למס רווחי הון שדווח על ידי מעסיקים בהייטק (במסלול הוני)

24 כ-15 מיליארדי שקלים שנגבו לקופת המדינה בשנת 2021 היו הכנסות מס הכנסה שלא משכר (כגון, בגין תשלומי פנסיה).

04

ניתוח הכנסות המדינה מההייטק לפי קטגוריות

לאחר שהתבררה התמונה בנוגע לתרומת ההייטק לכלכלה הישראלית באמצעות תשלומי מיסים, נציג בחלק זה ניתוח של התפלגות גביית המס בתוך תחום ההייטק ושל מאפייניה.

כפי שהוצג לעיל, מתוך גביית המיסים המשויכים לתחום ההייטק, 85% קשורים לעובדי ועובדות הענף. בחלק זה נעמיק בשונות הקיימת בתשלומי מיסים על ידי קבוצות שונות של עובדים ועובדות בהייטק. המשתנה המרכזי המשפיע על השונות הוא השכר המשולם בקבוצות השונות.

מהניתוח עולה כי כ-70% מהמיסים בענף ההייטק מגיעים מעובדים ועובדות בחברות בתל אביב ובמרכז, וכי רוב המיסים הנגבים מעובדים בהייטק משויכים לגברים שמועסקים בחברות הייטק במחוזות אלה. זאת לאחר שבשנים האחרונות חלה עלייה בגביית המיסים מעובדים של חברות הנמצאות בתל אביב.

80% ממיסי עובדי ההייטק מיוחסים לגברים המועסקים בחברות בתחום - אף ששיעור הגברים בענף ההייטק הוא כ-66%. שיעור זה גבוה גם יחסית לממוצע בשאר המשק, שם 74% ממס הכנסה נגבים מגברים.

כפי שהצגנו בחלק הקודם, בשנים האחרונות חלה עלייה בגביית מס הכנסה מעובדי ענף ההייטק, שנובעת מעלייה במספרם ובשכרם. חברות ההייטק המבוססות, האחראיות לעיקר תשלומי המס כיום, היו בתחילת דרכן סטארטאפים צעירים²⁵. המשך ירידה בגיוסי הון לסטארטאפים ישראלים, כפי שקרה ברבעונים האחרונים, בשילוב עם מגמת הירידה בהקמת סטארט-אפים חדשים בשנים האחרונות, עלולים להביא לכך שבשנים הקרובות צמיחה זו תיבלם ושינוי זה ישפיע גם על גביית המיסים מההייטק בישראל.

25 למידע נוסף בנוגע לפתיחת סטארט-אפים בישראל ראו מחקר שבוצע על ידי רשות החדשנות ומכון המחקר SNPI

ניתוח הכנסות המדינה מההייטק לפי קטגוריות

נתוני השכר הממוצע בהייטק

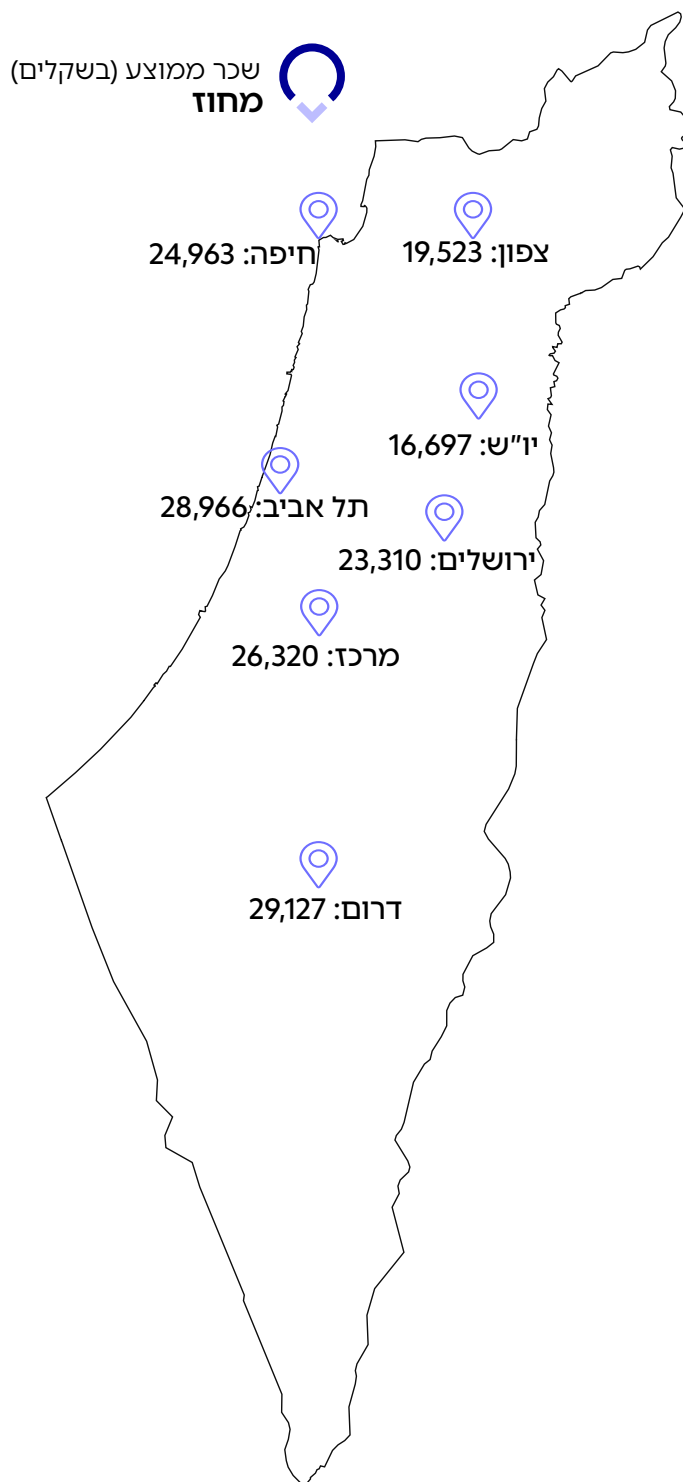

על מנת לנתח לעומק את תשלומי מס הכנסה של עובדי ועובדות חברות ההייטק בישראל, חשוב להבין את פערי השכר לפי מגוון קטגוריות. במסגרת הנתונים שהופקו במיוחד לטובת פרסום זה, אנו מפרסמים נתונים ברמת רזולוציה גבוהה בנוגע להשפעות של המגדר, מיקום מטה החברה, היות החברה בינלאומית או מקומית והשיוך לקבוצת אוכלוסייה מסוימת על השכר הממוצע בחברות הייטק. בהמשך נראה כיצד הפערים בתרומת תשלומי המיסים לקופת המדינה מושפעים מפערי השכר לפי המאפיינים השונים שנבדקו.

תרשים מס' 13

השכר הממוצע הכי גבוה בהייטק לגברים, יהודים, בחברות זרות ובמחוז דרום

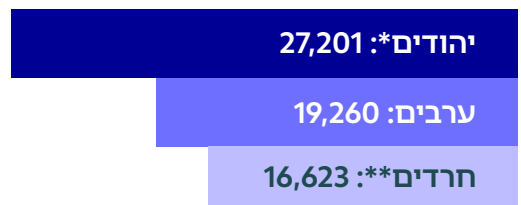
שכר חודשי ממוצע למשרה בהייטק, בשקלים, הגדרת ענף ההייטק, 2021

שכר ממוצע (בשקלים) מגדר

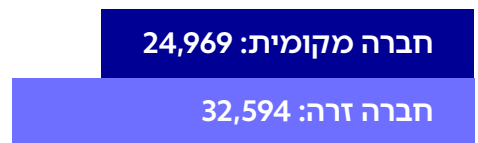

שכר ממוצע (בשקלים) אוכלוסייה

*כולל אוכלוסיית "אחרים"
** הגדרת חרדים - לפי סוג פיקוח מוסד לימודים בקבצים מנהליים

שכר ממוצע (בשקלים) חברה מקומית / זרה

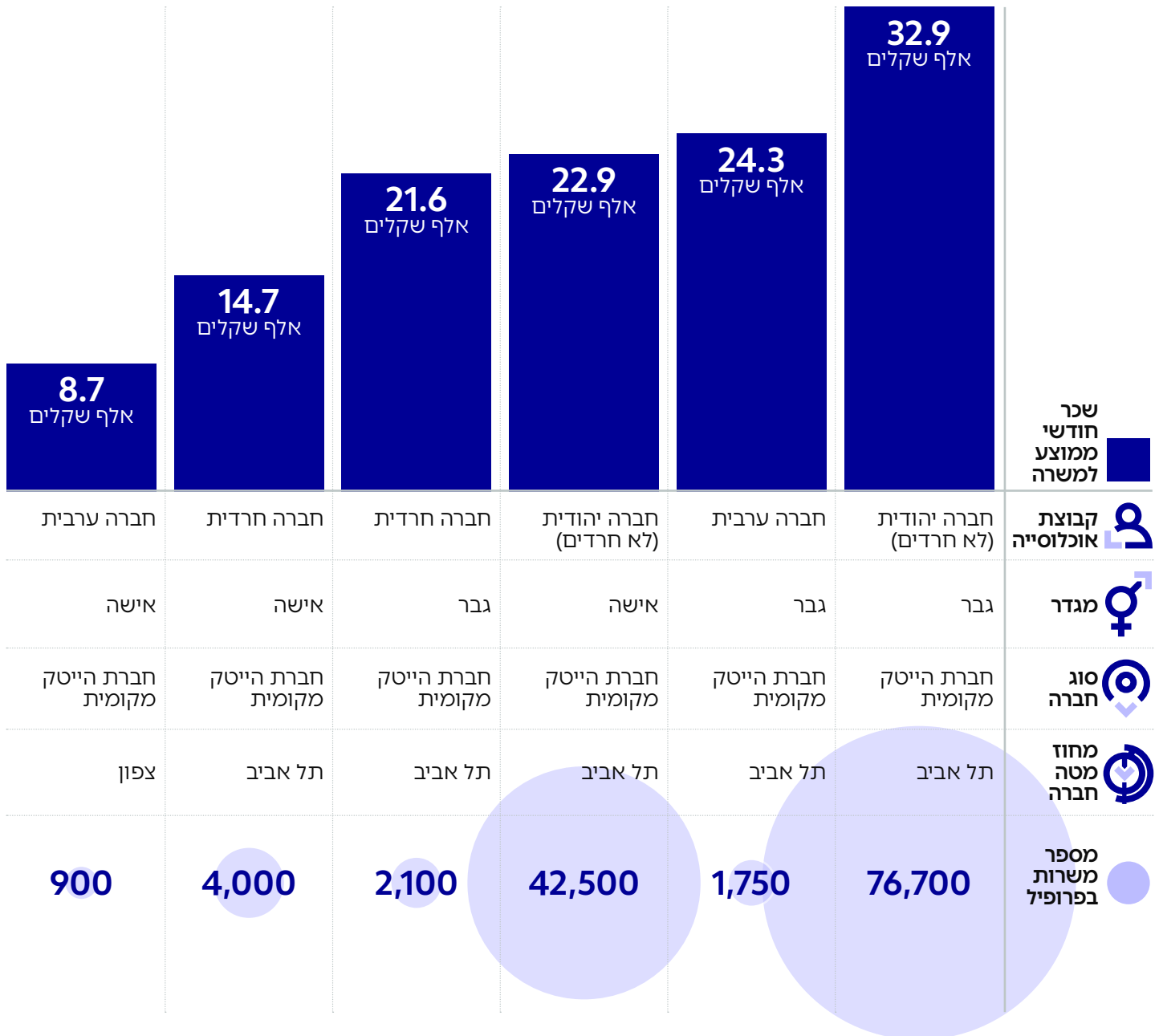
מקור: עיבודי רשות החדשנות לנתוני הלמ"ס

ניתוח הכנסות המדינה מההייטק לפי קטגוריות נתוני השכר הממוצע בהייטק

תרשים מס' 14

המשרות הנפוצות ביותר בהייטק עבור כמעט כל קבוצות האוכלוסייה בישראל הן בחברות הייטק ישראליות בתל אביב הפרופילים השכיחים ביותר של משרות בהייטק* לפי אוכלוסייה ומגדר

מקור: עיבודי רשות החדשנות לנתוני למ"ס

* מספר המשרות בשקף זה חושב ברמה חודשית. כלומר, פרט אשר עבר מחברה מקומית לחברה בינלאומית ייספר פעמיים, פעם אחת תחת כל פרופיל. חישוב השכר החודשי הממוצע מתחשב במספר חודשי העבודה בפועל המאפיינים כל משרה של כל פרופיל.

תשלומי שכר ומס בחברות הייטק ישראליות זרות

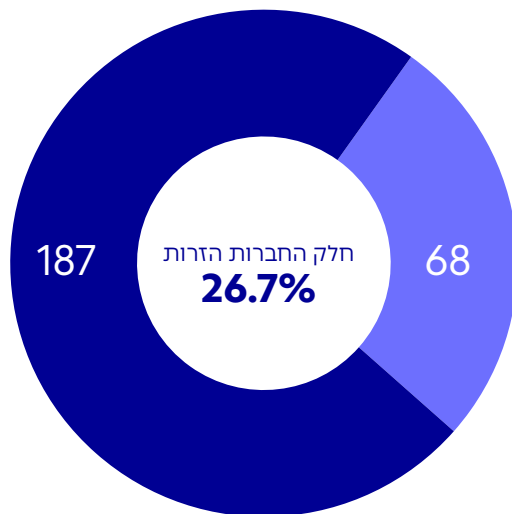
תחום ההייטק נחלק בין חברות מקומיות, אשר נוסדו בישראל, ובין חברות זרות (רב לאומיות). קבוצת החברות המקומיות כוללת מגוון רחב של חברות - בהן חברות המייצרות מוצרים מוחשיים, חברות תוכנה ותיקות, חברות צמיחה וסטארטאפים צעירים. בקבוצת החברות הזרות כלולות, בין היתר, חברות עם פעילות ענפה בישראל הכוללת החזקה של קניין רוחני (IP), וחברות שמרכז פעילותן מחוץ לישראל ושפעילותן בארץ מתמקדת בפיתוח טכנולוגיות חדשניות במרכזי פיתוח. חלק ממרכזי הפיתוח, נוצרו כתוצאה מרכישה ומיזוג של חברות הייטק מקומיות.

קבוצת חברות ההייטק הזרות קטנה יחסית, והיא כללה 527 חברות בשנת 2020, לעומת כ-6,400 חברות הייטק מקומיות²⁶. כלומר החברות הזרות מהוות פחות מ-8% מחברות ההייטק בישראל. עם זאת, תרומתן לכלכלה הישראלית גדולה באופן משמעותי מגודלן היחסי.

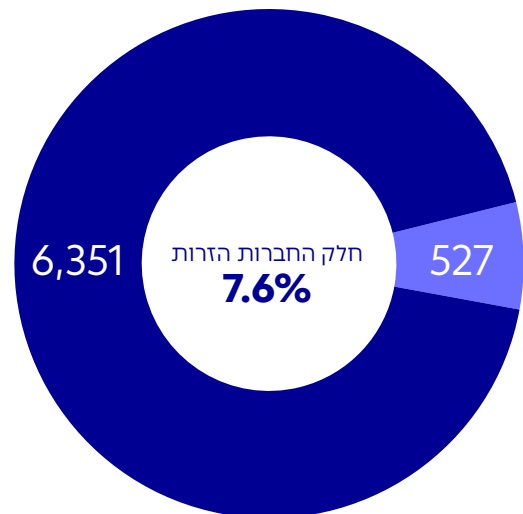
תרשים מס' 15

החברות הזרות מהוות פחות מ-8% מחברות ההייטק ומעסיקות כרבע מהשכירים

מספר משרות בחברות ההייטק לפי סוג חברה (הגדרת חברות ההייטק, 2020)

מספר חברות ההייטק הפעילות בישראל לפי סוג חברה (הגדרת חברות ההייטק, 2020)

מקור: עיבודי אגף הכלכלן הראשי לנתוני רשות המיסים

שני מאפיינים מרכזיים מייחדים את פעילות חברות ההייטק הזרות בישראל: הראשון הוא המשכורות המשולמות בהן, שהן גבוהות מהממוצע המקובל בהייטק. כך, בשנת 2020 השכר הממוצע בחברות זרות בענף ההייטק עמד על 33.9 אלף שקלים - גבוה בכ-35% מהשכר הממוצע למשרת שכירה בחברות הייטק מקומיות, שהסתכם בכ-25 אלף שקלים בממוצע. כלומר, פער חודשי של 8,843 שקלים. המאפיין הייחודי השני של פעילות חברות ההייטק הזרות בישראל הוא שיטת חישוב ההכנסה החייבת במס בהתאם למודל "קוסט פלוס"²⁷.

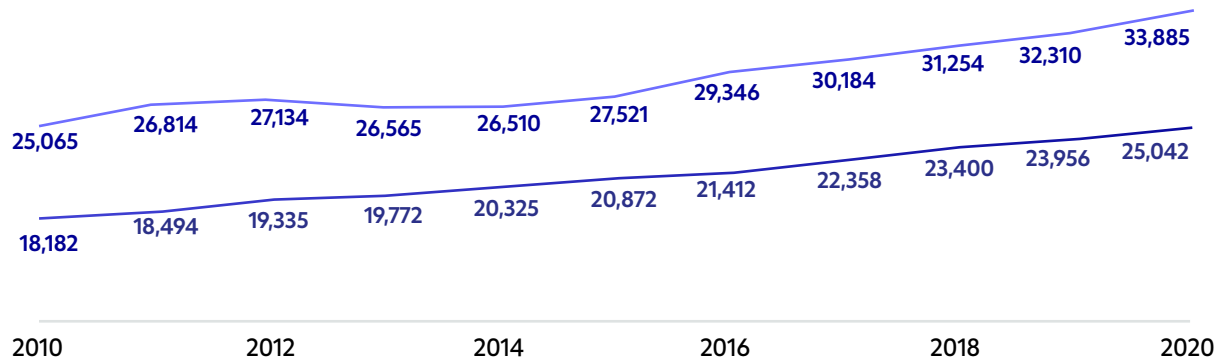
26 חברות מקומיות שנרכשו על ידי חברות רב לאומיות, יכולות להופיע בתור חברה מקומית או זרה, על פי העקרון הבא: במידה והחברה הנרכשת שומרת על עצמאות ניהולית ומוצרית, היא תמשיך להיות מוגדרת כחברה מקומית. במידה ולא, במרבית המקרים, היא תוגדר כחברה זרה (לפי הגדרת IVC).

27 מודל המס "קוסט פלוס" מתייחס במקרים רבים למרכזי מו"פ בבעלות זרה שעיקר פעילותם היא מו"פ. במבנה זה החברה המקומית, אשר בבעלות התאגיד הזר, מוכרת שירותי מו"פ לתאגיד אחר בקבוצה במחיר המשקף את עלות התפעול בתוספת שיעור רווח קבוע שנקבע בהתבסס על מודל מחירי העברה.

תרשים מס' 16

חברות ההייטק הזרות משלמות 30% יותר לעובדים לאורך זמן

שכר חודשי למשרה בהייטק, לפי סוג חברה (הגדרת חברות ההייטק, בשקלים), נתונים שוטפים

מקור: עיבודי אגף הכלכלן הראשי לנתוני רשות המיסים

מס הכנסה המשולם על ידי עובדי ועובדות חברות ההייטק הזרות בישראל

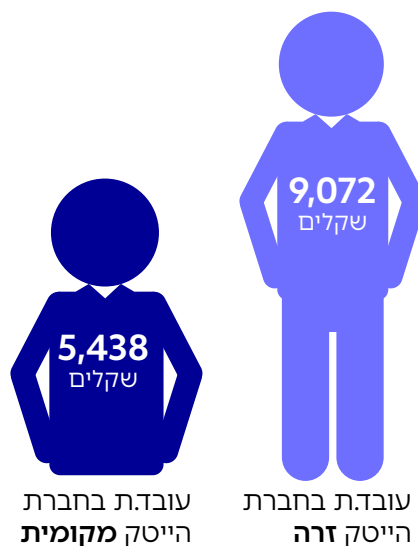
בשנת 2020 גביית מס הכנסה מעובדי ועובדות החברות הזרות הסתכמה בכ- 7.4 מיליארדי שקלים בהשוואה ל-12.2 מיליארדי שקלים בחברות המקומיות.

בשנת 2020, תשלום מס הכנסה החודשי הממוצע של העובדים בחברות ההייטק הזרות עמד על 9,072 שקלים לעובדת, גבוה ב-67% מזה של העובדים בחברות המקומיות שעמד על 5,438 שקלים.

תרשים מס' 17

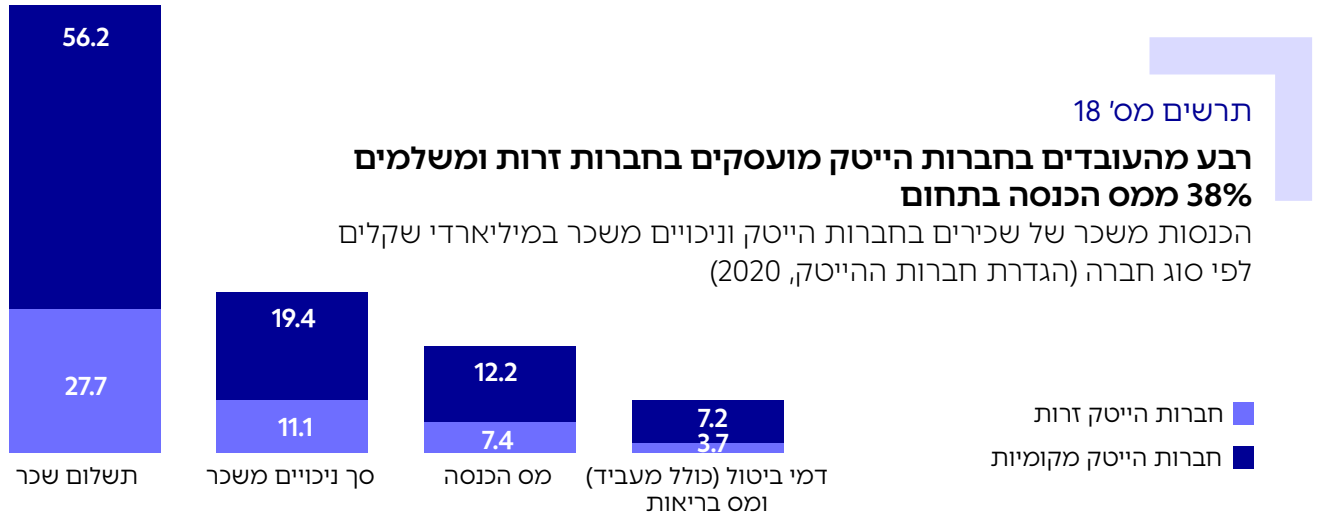
תשלום מס הכנסה החודשי הממוצע בחברות ההייטק הזרות גבוה ב-67% מזה שבחברות המקומיות

תשלום מס הכנסה חודשי ממוצע למשרה לפי סוג חברה (הגדרת חברות ההייטק, 2020)

מקור: עיבודי אגף הכלכלן הראשי לנתוני רשות המיסים

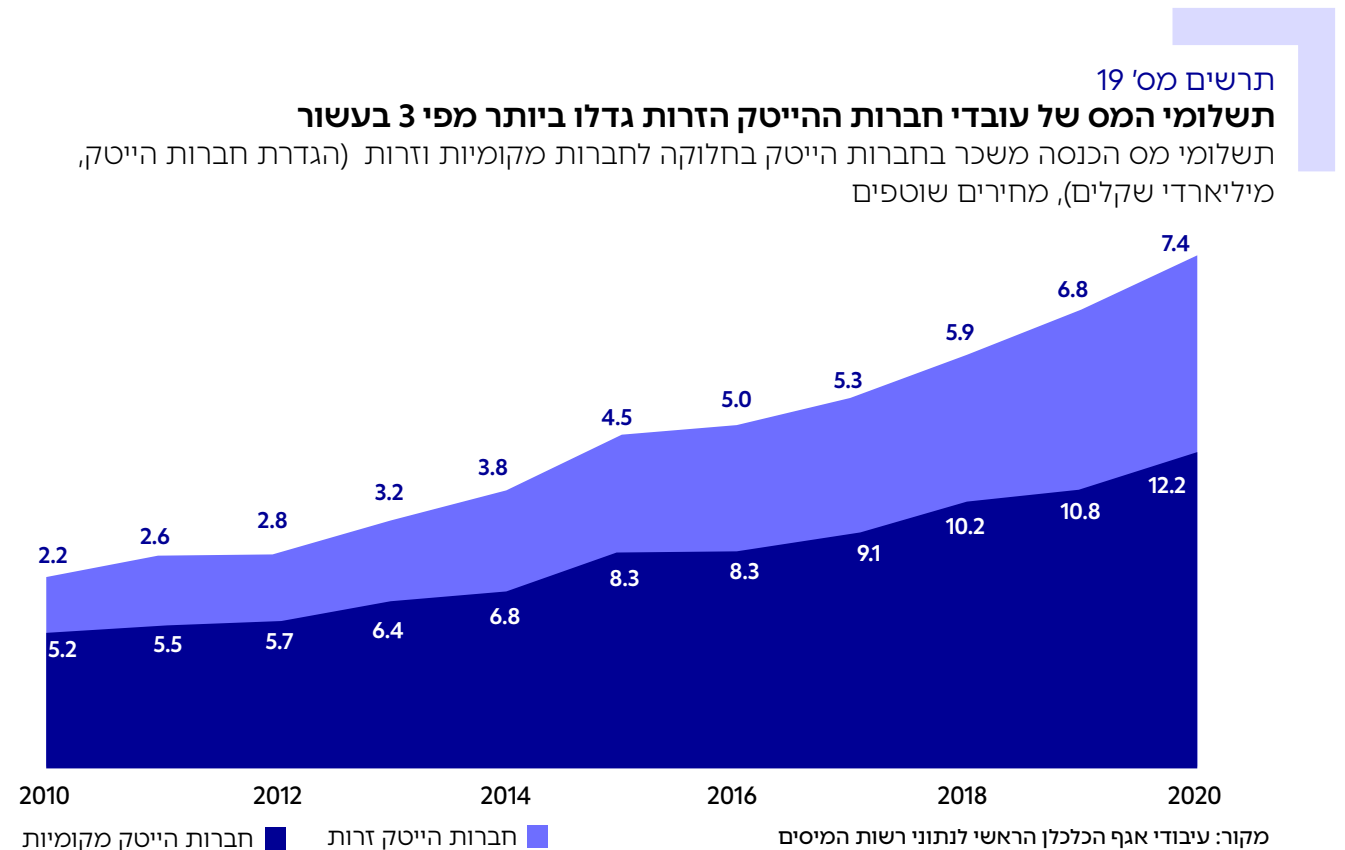
בדומה לחברות ההייטק הזרות, גם תרומתם של העובדים בחברות ההייטק הזרות להכנסות המדינה גבוהה מחלקם היחסי בקרב עובדי חברות ההייטק. כך, 27% מכלל עובדי ועובדות ההייטק שעבדו בחברות זרות ב-2020 קיבלו מסך תשלומי השכר בחברות בענף, שהסתכמו ב-27.7 מיליארדי שקלים. ואולם, מאחר שהשכר שלהם נמצא במדרגות המס הגבוהות יותר, חלקם בתשלומי מס הכנסה היה 38% (7.4 מיליארדי שקלים). מתוך כך הניכויים (כולל ביטוח לאומי ומס הכנסה) שנוכו מעובדים ועובדות בחברות ההייטק, חלקם עמד על כ-36%.

מקור: עיבודי אגף הכלכלן הראשי לנתוני רשות המיסים

בשנת 2020, היוו עובדי ועובדות חברות ההייטק הזרות 2% בלבד מהשכירים במשק אך היו אחראים ל-12% מתשלומי מס הכנסה במדינה, כלומר פי שישה מחלקם היחסי במספר השכירים במשק. זאת לעומת 5.5% מהשכירים במשק שעבדו בחברות ההייטק המקומיות, והיו אחראים ל-20% מתשלומי מס הכנסה בישראל באותה שנה (כלומר פי 3.6 מחלקם היחסי).

מבחינת קצב גידול, משנת 2010 ועד 2020 הגדילו עובדי החברות המקומיות את תשלומי מס הכנסה שלהם בכ-28119%, בעוד עובדי ועובדות החברות הזרות הגדילו את התשלומים שלהם בכ-212%. כלומר, חלקם וחיבתם למשק של עובדי החברות הזרות הולכים ועולים.

מקור: עיבודי אגף הכלכלן הראשי לנתוני רשות המיסים

28 שיעורי השינוי כאן ובהמשך הפרק מובאים במחירי 2010.

תשלומי שכר ומס בחברות הייטק ישראליות וזרות

הסבר אחד לעלייה הגבוהה יותר בתשלומי מס ההכנסה של עובדי חברות ההייטק הזרות ביחס למקומיות הוא השכר הגבוה שאותו הן משלמות. בשנים 2010-2020 גדל השכר בחברות ההייטק המקומיות בכ-37% (עלייה של 6,860 שקלים), בשעה שבחברות ההייטק הזרות הוא עלה בשיעור דומה של כ-35% (8,802 שקלים). אמנם קצב הצמיחה בשכר בחברות המקומיות והזרות דומה בתקופה שנבדקה, אך עקב השכר הגבוה יותר בחברות הזרות ומודל המס הפרוגרסיבי המוחל בישראל, תשלומי המס של העובדים בחברות הזרות גדלים בקצב גבוה יותר.

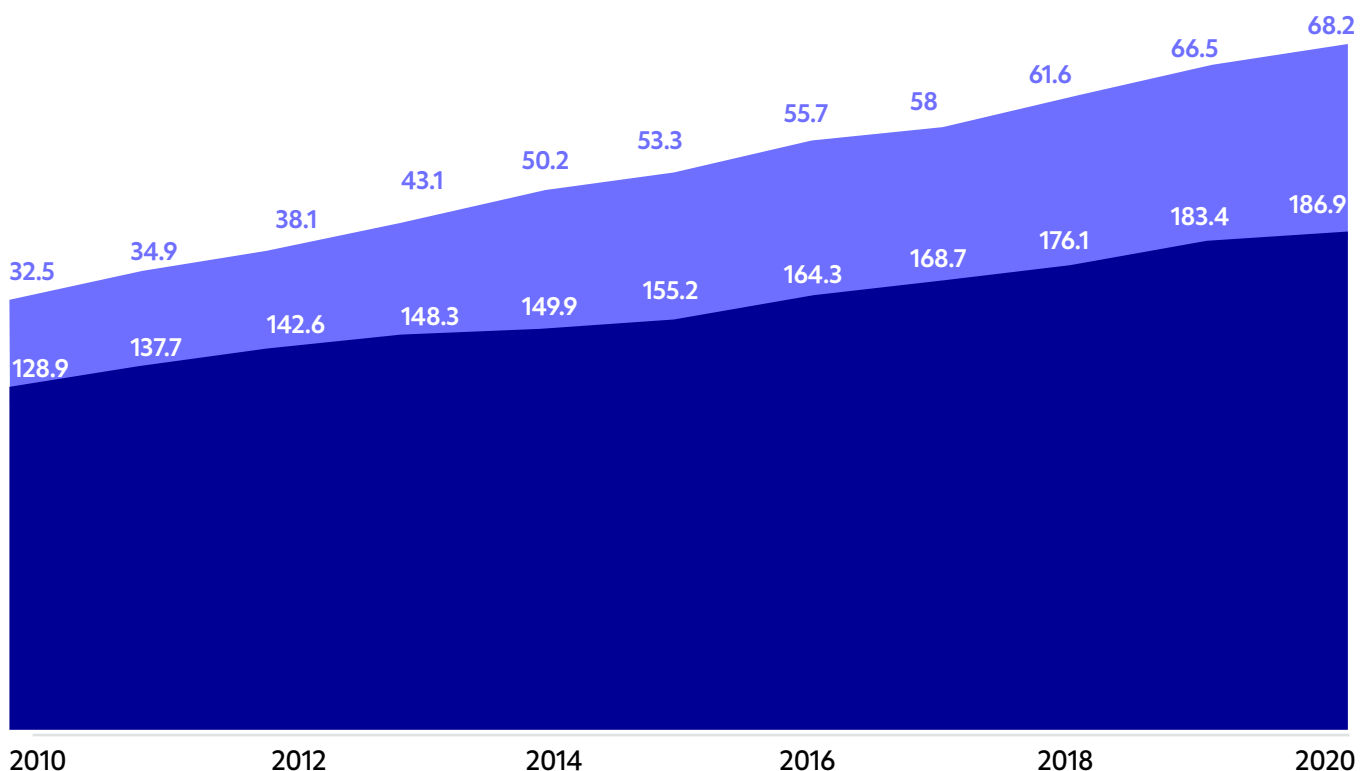
הסבר נוסף לעלייה בגביית מס ההכנסה מעובדי החברות הזרות הוא הצמיחה המהירה בתעסוקה בהן. בשנים 2010-2020, על פי הגדרת חברות ההייטק, גדל מספר המשרות בחברות הייטק מקומיות בכ-45%, שהם כ-58 אלף משרות, לעומת גידול של 110% בחברות ההייטק הזרות, שהם כ-36 אלף משרות. כתוצאה מכך, צמח חלקם היחסי של העובדים בחברות הזרות מתוך כלל העובדים והעובדות בחברות ההייטק מרמה של 20% ב-2010 לכמעט 27% (כ-68 אלף עובדים) עשור מאוחר יותר, ב-2020.²⁹

כתוצאה מהעלייה בתעסוקה בחברות ההייטק הזרות השתנה תמהיל גביית המס בין החברות המקומיות והזרות, וחלקן של החברות הזרות בגביית המס עלה באופן משמעותי מ-7% ל-12% בתשלומי מס הכנסה משכר במשק.

תרשים מס' 20

התעסוקה בחברות ההייטק הזרות גדלה ב-110% בתוך עשור

התפתחות מספר העובדים בחברות הייטק בחלוקה לחברות מקומיות וזרות (הגדרת חברות הייטק, אלפים)

מקור: עיבודי אגף הכלכלן הראשי לנתוני רשות המיסים ■ חברות הייטק זרות ■ חברות הייטק מקומיות

29 על פי סקר המו"פ שפורץ הלמ"ס, המבוסס על הגדרת ענף ההייטק, שיעור המשרות במרכזי המו"פ מכלל המשרות בענף ההייטק עמד על 17.7% בשנת 2021 - 58.5 אלף משרות במרכזי מו"פ מתוך 331.2 אלף משרות בענף ההייטק (ללא תקשורת).

ראו https://www.cbs.gov.il/he/mediarelease/doclib/2023/375/12_23_375t9.pdf ו-
https://www.cbs.gov.il/he/mediarelease/doclib/2023/073/26_23_073t7.pdf

השכר הגבוה שמשלמות חברות ההייטק הזרות בישראל, והיכולת שלהן להמשיך להתחרות על עובדים בזכות שכר זה גרם לצמיחה בהכנסות המדינה ממס הכנסה משכר מחברות אלו.

לאור פערי השכר ולאור העובדה שתשלומי מס ההכנסה של עובדים בחברות הזרות מהווים כ-38% מכלל תשלומי מס ההכנסה בהייטק, החלטות שיתקבלו במטות החברות הזרות בנוגע לתעסוקת עובדים בישראל או התגמול שלהם, ישפיעו באופן ישיר על הכנסות המדינה מההייטק.

מס חברות המשולם על ידי חברות ההייטק הזרות בישראל

למרות שהחברות הזרות מהוות כ-8% בלבד מחברות ההייטק בישראל ומעסיקות חמישית עד רבע מעובדי ההייטק בישראל (לפי ההגדרות השונות) - הן אחראיות לשליש ממחזור המכירות של חברות ההייטק - 103.6 מיליארדי שקלים ב-2020. כמו כן, חלקן של חברות ההייטק הזרות בסך הרווחים לפני מס וכן במס החברות, עומד גם הוא על כשליש מסך חברות ההייטק.

אמנם מבחינה מספרית חברות ההייטק הזרות מהוות פחות מ-0.3% מהחברות העסקיות במשק, אך הן אחראיות לכ-5% ממחזור המכירות של החברות העסקיות בישראל. המחזור הממוצע של חברת ההייטק זרה עמד בשנת 2020 על כ-196 מיליוני שקלים, בעוד המחזור הממוצע של חברת הייטק מקומית עמד על כ-31 מיליוני שקלים בלבד - יותר מפי 6.

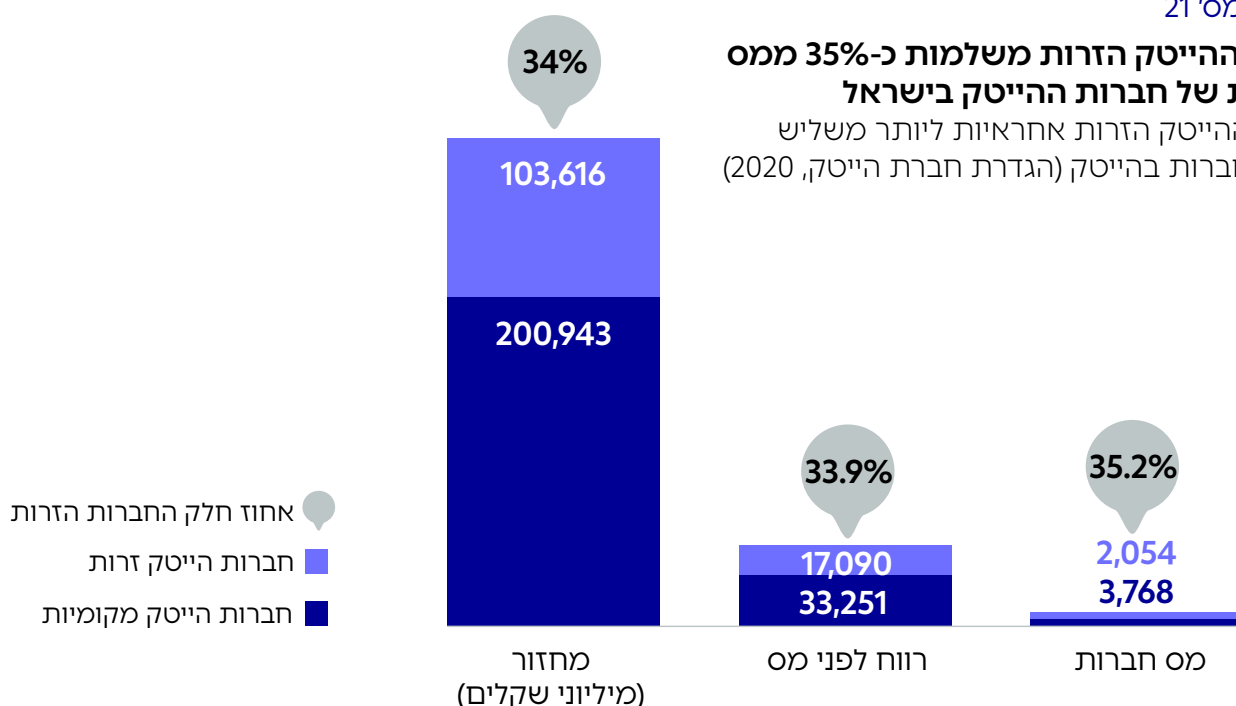
כ-60% מחברות ההייטק הזרות דיווחו על רווח בשיעור ממוצע של 19% (בהשוואה לממוצע חברות ההייטק המקומיות, שעמד על 23%), ושיעורי המס ששילמו חברות אלו על רווחיהן עמד על 12%, בדומה לממוצע חברות ההייטק המקומיות (שעמד על 11%).

כך שבסך הכול, חלקן של החברות הזרות מתוך מס החברות של חברות ענף ההייטק בישראל הוא כ-35%. המס ששילמו חברות ההייטק המקומיות ב-2020 היה 3.8 מיליארדי שקלים, ואילו החברות הזרות שילמו 2.1 מיליארדי שקלים. חמש חברות ההייטק הזרות בעלות מחזור המכירות הגדול ביותר משלמות כמחצית ממס החברות המשולם על ידי חברות ההייטק הזרות בישראל.

תרשים מס' 21

חברות ההייטק הזרות משלמות כ-35% ממס החברות של חברות ההייטק בישראל

חברות ההייטק הזרות אחראיות ליותר משליש ממס החברות בהייטק (הגדרת חברת הייטק, 2020)

מקור: עיבודי אגף הכלכלן הראשי לנתוני רשות המיסים

תשלומי מיסים בהייטק לפי מחוז מטה החברה

ביחס לשאר המשק, תחום ההייטק מאופיין בריכוזיות גבוהה של מרכזי התעסוקה והעובדים בהם, בעיקר במרכז הארץ. 68% מהמשרות בענף ההייטק בשנים 2016-2021 היו בחברות הרשומות במחוזות תל אביב ומרכז, בהשוואה לכ-53% מהמשרות ביתר המשק³⁰. הנתונים מעידים על התרכזות חברות הטכנולוגיה באזור מצומצם יחסית, ועל כך שבפריפריה החברתית והגיאוגרפית יש יחסית פחות הזדמנויות תעסוקה בהייטק. גם תשלומי המיסים על ידי עובדי ועובדות ענף ההייטק משקפים ריכוזיות זו, אם כי במידה פחותה. 72% מתשלומי מס ההכנסה לעובדי ועובדות ההייטק בשנים 2016-2021 שולמו על ידי אלו המועסקים בחברות הייטק במחוזות תל אביב והמרכז (ב-2021 הגיע ל-75%). ביתר המשק העובדים בשני המחוזות שילמו 67% ממס הכנסה.

תשלום המס במחוז המרכז על ידי עובדים ועובדות בענף ההייטק בולט באופן מיוחד. בעוד עובדים ועובדות בחברות במחוז המרכז ביתר המשק משלמים 23% מתשלומי מס ההכנסה, בקרב עובדי ההייטק שיעור זה עומד על כ-31%³¹.

שיעור המשרות ותשלומי המס של ענף ההייטק במחוז חיפה דומה לחלקם היחסי של העובדים במחוז ביתר ענפי המשק, כך גם במחוז צפון. לעומת זאת, שיעור המשרות ותשלומי המס של העובדים בענף ההייטק במחוז ירושלים הוא כמחצית מזה של העובדים בחברות במחוז ביתר ענפי המשק. במחוז הדרום שיעור המשרות בהייטק מתוך כלל המשרות בענף עומד על כ-6.2% לעומת 10.5% מהמשרות ביתר המשק. יחד עם זאת, כאשר בוחנים את תשלומי המס של עובדים בחברות במחוז, חלקם של העובדים בענף ההייטק במחוז גדל לכ-8.1% ואילו חלקם בתשלומי המס של העובדים במחוז ביתר ענפי המשק יורד לכ-6.5%.

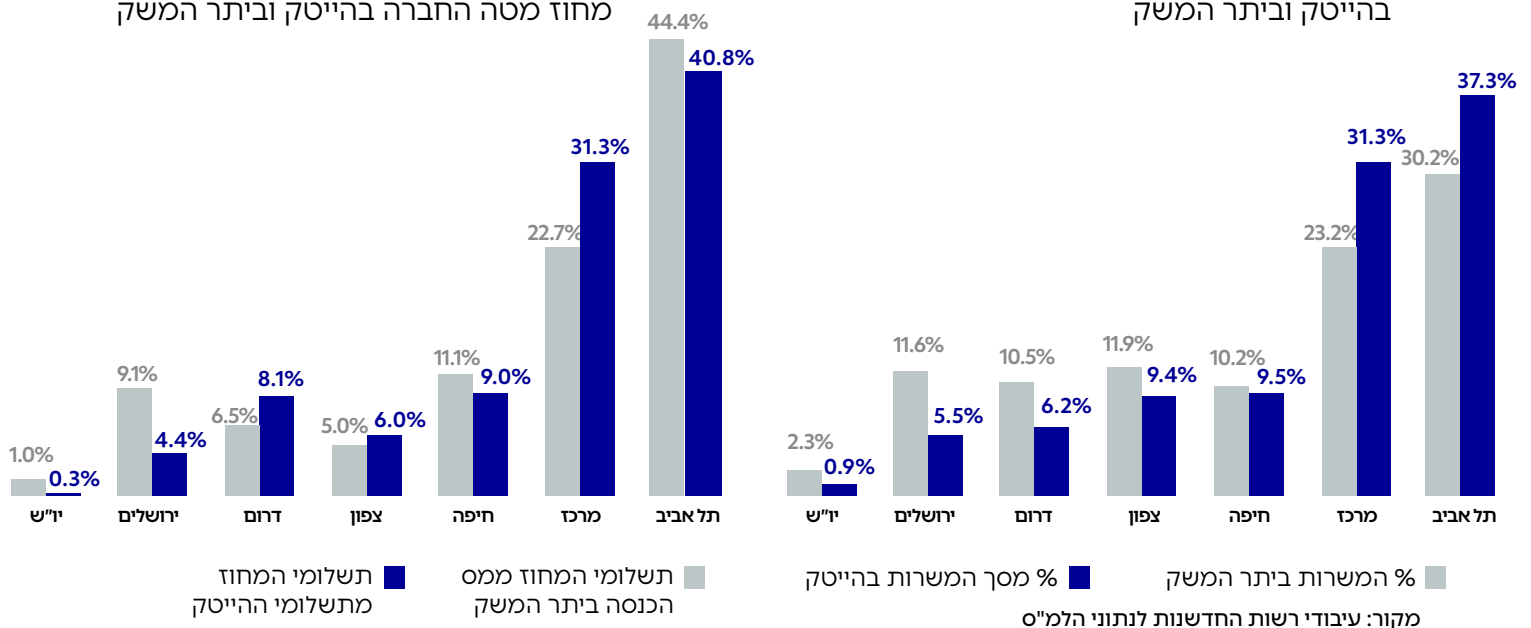
תרשים מס' 22

יותר מ-70% מתשלומי מס ההכנסה בהייטק מגיעים מעובדים בחברות בתל אביב ובמרכז

(הגדרת ענף ההייטק, באחוזים, 2016-2021)

התפלגות תשלומי מס הכנסה שכירים לפי מחוז מטה החברה בהייטק וביתר המשק

התפלגות משרות לפי מחוז מטה החברה בהייטק וביתר המשק

30 ניתוח הפריסה האזורית נבנה על בסיס מיקום מטה החברה כפי שהוא ידוע ללמ"ס. ייתכנו הטיות מסוימות בין היתר בשל פעילות של חלק מהחברות במספר מוקדים בארץ בזמן שהמטה רשום במיקום יחיד אליו מיוחסת כל הפעילות של החברה בניתוח זה.
 31 בחלוקה למחוזות, מחוז צפון אינו כולל את חיפה ומחוז מרכז אינו כולל את ירושלים או תל אביב.

עוד ביטוי משמעותי ל"התמרכזות" ההייטק הוא העלייה בחלק של מס הכנסה שנגבה מעובדים ועובדות בחברות הייטק במחוז תל אביב, מתוך סך גביית מס הכנסה מעובדים בתחום. **משנת 2016 ועד שנת 2021 עלה חלקו של תשלום מס הכנסה של העובדים בענף ההייטק בתל אביב מ-35.4% מסך מס הכנסה שנגבה מעובדי ועובדות הייטק באותה שנה לרמה של 45.5%.**

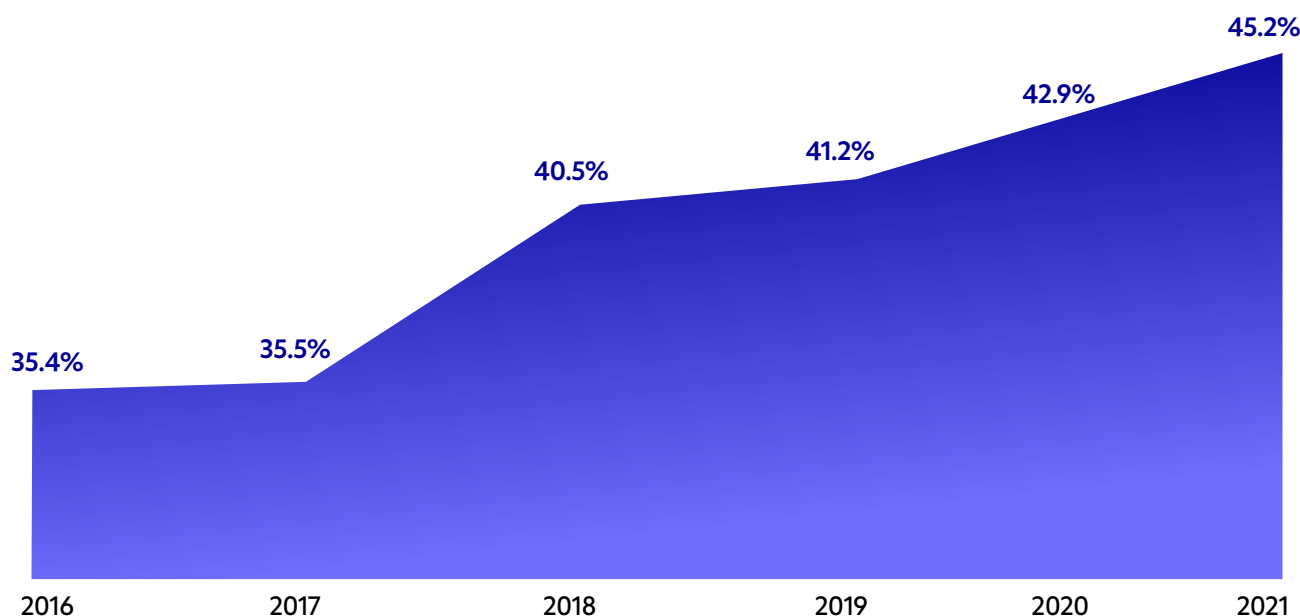
באותה תקופה עלתה גביית המס בכללותה מעובדים ועובדות בענף ההייטק במחוז תל אביב, כך שתשלום המס הנומיןלי גדל יותר מפי 2 במהלך התקופה: מ-4.5 מיליארדי שקלים שנגבו ב-2016 לכמעט 10 מיליארדי שקלים ב-2021.

מחוז מרכז, שגם הוא מחוז משמעותי מבחינת ריכוז עובדים ועובדות בחברות הייטק, שמר בתקופה זו על חלקו היחסי ולא השתנה באופן משמעותי. בשנתיים האחרונות שלגביהן קיים מידע זמין (2020-2021) נראה כי חלה ירידה קלה בחלקו היחסי של מחוז מרכז מסך תשלומי מס הכנסה.

תרשים מס' 23

תל אביב הופכת לבירת ההייטק: 45% ממס הכנסה בהייטק מגיע מעובדים ועובדות בחברות בעיר

שיעור תשלומי מס הכנסה של שכירים בהייטק בחברות במחוז תל אביב מתוך סך תשלומי מס הכנסה של שכירים בהייטק בשנה (הגדרת ענף ההייטק, באחוזים)

מקור: עיבודי רשות החדשנות לנתוני הלמ"ס

על מנת לבדוק את משקלן של החברות הזרות כמעסיקות במחוזות השונים, בדקנו את שיעור תשלומי מס ההכנסה בענף ההייטק בכל מחוז, בחלוקה לחברות הייטק זרות ולחברות מקומיות.

מן הניתוח עולה שבמחוז הדרום רוב משרות ההייטק נמצאות בחברות זרות - זהו המחוז היחיד שבו יש יותר משרות בחברות זרות מאשר בחברות מקומיות. החברות הזרות במחוז הדרום משלמות משכורות גבוהות מאוד יחסית למחוז, כך שאף על פי ש-63% מהמשרות בשנים 2016-2021 היו בחברות זרות, העובדים והעובדות שילמו כמעט 90% מתשלומי מס ההכנסה של ההייטק במחוז.

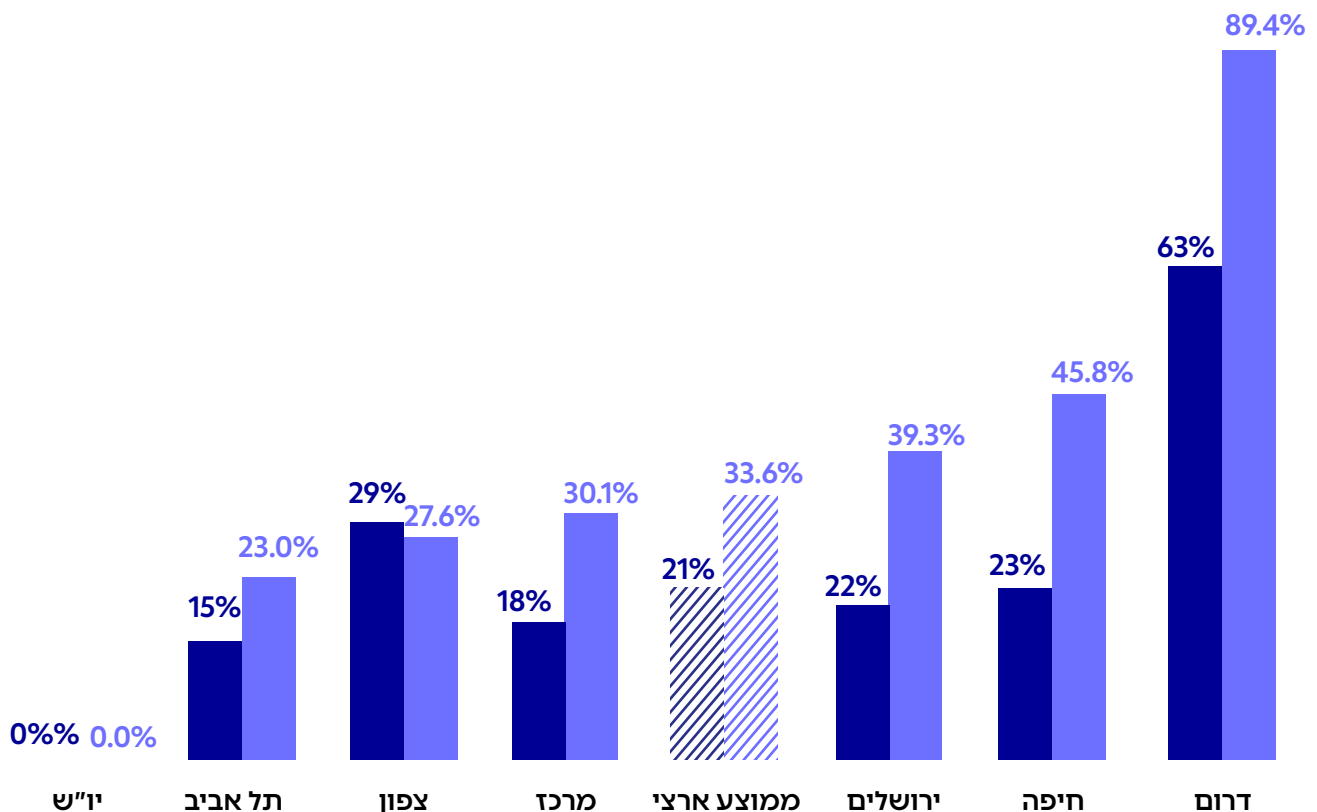
גם בחיפה ובירושלים יש ייצוג בולט לחברות זרות, בעיקר מבחינת תשלומי מס הכנסה על ידי המועסקים במשרות בהן. לעומת זאת, במחוזות תל אביב, צפון ומרכז שיעור המס המשולם על ידי עובדים בחברות זרות נמוך מהממוצע הארצי.

בשילוב הנתונים שכבר הוצגו, המשמעות היא שתל אביב מאופיינת יותר כ"עיר סטארטאפים" שיש בה חברות מקומיות, לצד קבוצת חברות זרות המצומצמת באופן יחסי לממוצע בכלל המחוזות.

תרשים מס' 24

כ-90% מתשלומי מס ההכנסה בהייטק במחוז הדרום מגיעים מעובדים ועובדות בחברות זרות

שיעור משרות ותשלומי מס הכנסה של חברות זרות מכלל ההייטק לפי מחוז (הגדרת ענף ההייטק, באחוזים, 2016-2021)

■ % משרות במחוז בחברות הייטק זרות (2016-2021) ■ % תשלומי מס הכנסה שנובע ממשרות בחברות הייטק זרות במחוז

מקור: עיבודי רשות החדשנות לנתוני הלמ"ס

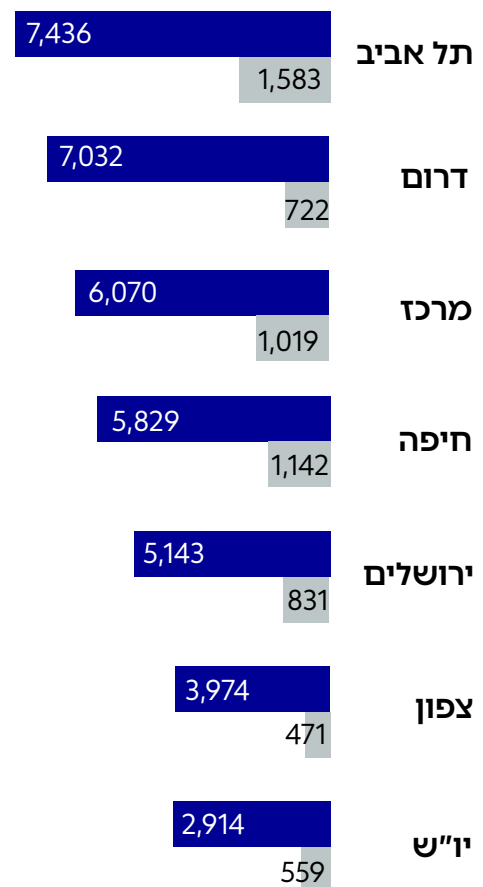
עד כה הוצגו תשלומי המס לפי המחוז שבו נמצאים מטות חברות ההייטק. כעת, נבדוק כיצד נראה תשלום המס הממוצע ברמת העובד או העובדת בהייטק, לפי המחוז שבו הם עובדים. בראש משלמי מס ההכנסה בהייטק נמצאים מי שעובדים בחברות במחוז תל אביב ובמחוז דרום (7,436 שקלים בחודש ו-7,032 שקלים בהתאמה). מעניין לראות שכפי שהצגנו בעמוד 26, השכר הממוצע במחוז דרום גבוה במעט מזה המשולם במחוז תל אביב, ככל הנראה הודות לריכוז הגבוה של חברות זרות במחוז. עם זאת, תשלומי המס החודשיים הממוצעים במחוז דרום נמוכים מעט בהשוואה לאלו המשולמים על ידי עובדים המועסקים בחברות שהמטה שלהן נמצא במחוז תל אביב. זוהי עדות למנגנון המיסוי הפרוגרסיבי הנהוג בישראל, שבמסגרתו, בין היתר, תושבי הפריפריה זכאים לזיכוי במס הכנסה (כלומר הטבות שמצמצמות את גובה תשלומי המס שלהם).

מחוז דרום הוא גם המחוז עם הפער הגדול ביותר בין גובה תשלום המס הממוצע של עובדים ועובדות בהייטק לזה של אלו העובדים בחברות ביתר ענפי המשק. תשלומי המס של עובדי ההייטק בדרום הם בממוצע כמעט פי 10 מאלה של עובדים במחוז ביתר ענפי המשק. ממצא דומה ניתן למצוא גם במחוז צפון, שם מס ההכנסה הממוצע המשולם על ידי עובדים בהייטק הוא 3,974 שקלים - פי 8.4 מהממוצע ביתר הענפים במחוז. מנגד, הפערים הנמוכים ביותר קיימים במחוזות תל אביב וחיפה - שתי ערים שיש בהן ריכוזי הייטק משמעותיים.

תרשים מס' 25

תשלומי מס ההכנסה הגבוהים ביותר לעובדת בהייטק: בתל אביב ובדרום

תשלום מס הכנסה חודשי ממוצע למשרה לפי מחוז מטה החברה בהייטק וביתר המשק (הגדרת ענף ההייטק, בשקלים, 2021)

■ הייטק ■ שאר המשק

מקור: עיבודי רשות החדשנות לנתוני הלמ"ס

ניתוח הכנסות המדינה מההייטק לפי קטגוריות תשלומי מיסים בהייטק לפי מגדר

ענף ההייטק, מאופיין בחוסר שוויון מגדרי: נשים, מחצית מהאוכלוסייה, מהוות כשליש בלבד מכוח האדם בתעשיית ההייטק. בתפקידים הטכנולוגיים, שיעורן נמוך אף יותר. ניתוח נתוני המס מלמד כי כתוצאה מפערי השכר בתחום, ישנם גם פערים בגביית המס מנשים ומגברים בתעשייה.

השכר החודשי הממוצע של נשים בענף ההייטק בשנת 2021 היה 19,777 שקלים, לעומת שכר הגברים הממוצע שעמד על 30,411 שקלים בחודש. הפער נובע, בין היתר, גם משוני בתחומי העיסוק של נשים וגברים בתעשייה - נשים נוטות למלא פחות תפקידים טכנולוגיים (שבהם השכר גבוה יותר), וכן מהבדלים בשעות העבודה, היקפי משרה וכד'. עם זאת, גם כאשר מנטרלים מאפיינים מרכזיים המשפיעים על השכר כמו השכלה (סוג תואר, תחום התואר, מוסד לימודים, ציון פסיכומטרי וכד'), ניסיון, מצב משפחתי ומאפיינים דמוגרפיים נוספים, עדיין נותר פער בלתי מוסבר בין השכר של גברים ונשים בהייטק בשיעור של כ-20%, ושל כ-17% בקרב קבוצת העובדים והעובדות בעלי השכלה טכנולוגית בהייטק³².

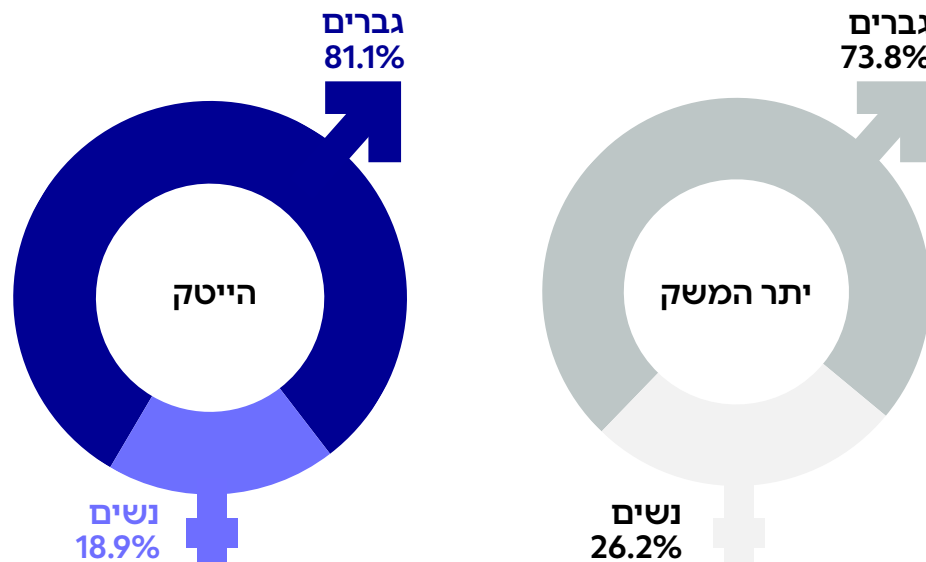
פער השכר בא לידי ביטוי גם בתשלומי מס הכנסה מעובדים ועובדות בענף ההייטק: כ-19% ממס הכנסה נגבה מנשים ו-81% מגברים. כלומר שיעור המס הנגבה מנשים בתחום נמוך מחלקן בתעשייה³³.

באופן יחסי, תשלום המיסים של נשים במחוז צפון מתוך סך תשלום המיסים במחוז עומד על כ-15%, בהשוואה לכ-19% בענף ההייטק. במחוז מרכז, שיעור תשלומי המיסים הנגבים מנשים מעט יותר גבוה מהממוצע בענף ועומד על 21%.

תרשים מס' 26

נשים משלמות פחות מ-19% ממס הכנסה בהייטק - פחות מחלקן היחסי בתחום

שיעור תשלום מס הכנסה לפי מגדר בהייטק וביתר המשק (הגדרת ענף ההייטק, באחוזים, 2016-2021)

מקור: עיבודי רשות החדשנות לנתוני הלמ"ס

32 הנתונים מתייחסים לעובדים אשר החלו לעבוד בהייטק בשנים 2005-2018 וגילם היה נמוך מ-30 במועד תחילת העבודה בהייטק. ראו: Itai Ater, Noa Barnir, Noam Gruber, Assaf Kovo, Sarit Weisburd (2023), "Gender Wage Gap and Job Mobility: Evidence from the Tech Sector", Working paper.

33 אחת הסיבות לכך שמס הכנסה הנגבה מנשים נמוך יותר מזה של גברים היא פער בנקודות זיכוי. נשים מקבלות 0.5 נקודות זיכוי יותר מגברים (שווה ערך לתשלום מס של כ-110 שקלים בחודש). כמו כן, קיים פער בנקודות הזיכוי בין גברים ונשים בגין גידול ילדים. יש לציין כי משנת 2017 מספר נקודות הזיכוי לאם ולאב בגין ילדיהם שווה, החל משנת הלידה של הילדים ועד הגיעם לגיל שש.

ניתוח הכנסות המדינה מההייטק לפי קטגוריות

תשלום מס ממוצע לפי מגדר

בחלוקה מגדרית, עובדת ההייטק משלמת בממוצע מס הכנסה בגובה 3,508 שקלים בחודש - פי 6 מאשר עובדת בענפים אחרים במשק, ששילמה 583 שקלים בממוצע בחודש ב-2021. אצל גברים הפער בתשלום מס הכנסה נמוך מעט בהשוואה לזה שקיים אצל נשים: עובד ההייטק שילם בממוצע 8,008 שקלים למס הכנסה בחודש, כמעט פי 5 בהשוואה לעובד מיתר ענפי המשק, ששילם בממוצע 1,626 שקלים בחודש.

פער מיסוי משמעותי, גם בהייטק וגם במשק, קיים בין נשים וגברים בכל אחד מהענפים. בענף ההייטק, עובד משלם למס הכנסה בכל חודש בממוצע פי 2.3 מהסכום שמשלמת עובדת - פער שעומד על 4,500 שקלים בחודש. ביתר המשק הפער המגדרי בתשלום המס גבוה יותר ועומד על פי 2.8 שהם 1,043 שקלים בחודש.

תרשים מס' 27

בגלל פערי השכר: ניכוי המס החודשיים של ההייטקיסט גבוהים בממוצע ב-4,500 שקלים מאלו של ההייטקיסטית

תשלום מס הכנסה חודשי ממוצע למשרה לפי מגדר בהייטק וביתר המשק (הגדרת ענף ההייטק, בשקלים, 2021)

■ הייטק ■ יתר המשק

מקור: עיבודי רשות החדשנות לנתוני הלמ"ס

תשלומי מיסים בהייטק לפי שיוך לקבוצות אוכלוסייה

ענף ההייטק מאופיין גם בתת ייצוג לקבוצות אוכלוסייה שונות בחברה הישראלית. כפי שהוצג ב**דו"ח מצב ההייטק 2024**, 95% מעובדי הענף הם יהודים ויהודיות (שלא מהחברה החרדית). נשים וגברים מהחברה החרדית מהווים 3% מהשכירים בענף (לעומת 7.8% מהמועסקים) ו-2% נוספים משתייכים לחברה הערבית (לעומת 15.7% מהמועסקים)³⁴.

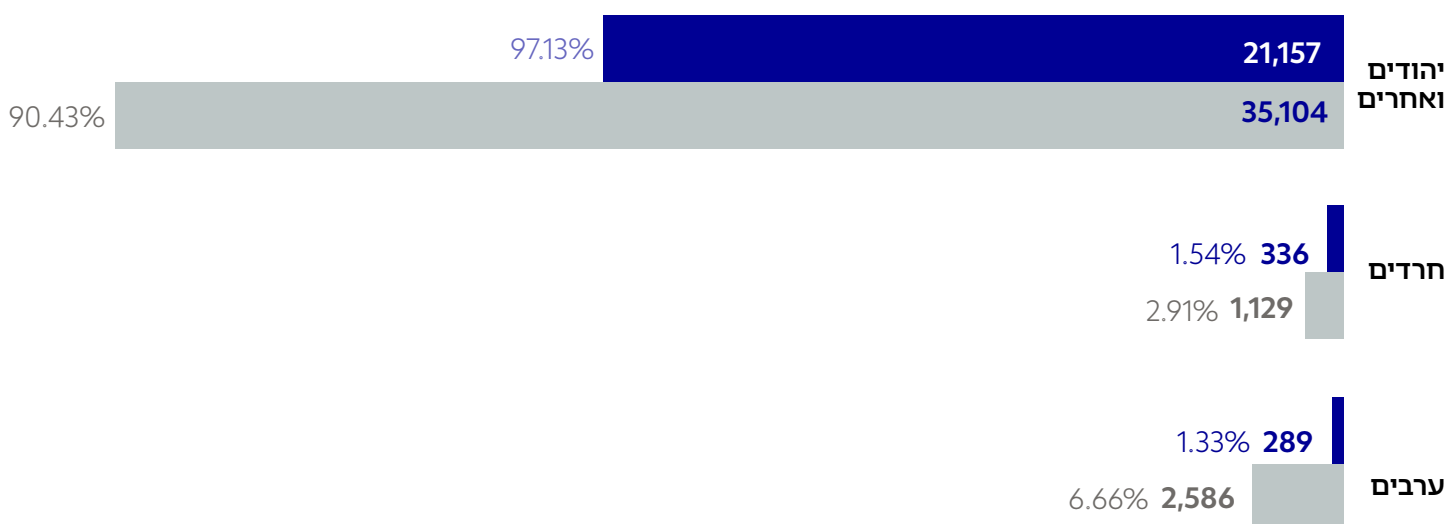
תמונה דומה מתקבלת מהתבוננות בהתפלגות תשלומי מס הכנסה על ידי עובדים מהאוכלוסיות הללו: 97.1% מתשלומי מס הכנסה בשנת 2021 בחברות ההייטק מגיעים מעובדים ועובדות יהודים (שאינם חרדים)³⁵, שיעור השקול ליותר מ-21 מיליארדי שקלים. תשלומי מס הכנסה של עובדים ועובדות מהחברה החרדית באוכלוסייה נמוכים גם ביתר המשק ולא רק בהייטק, ביחס לחלקם באוכלוסייה. נתון זה נובע הן משיעור השתתפות נמוך בכוח העבודה והן משכר נמוך מן הממוצע בכלל המשק, ובפרט בהייטק. סך תשלומי מס הכנסה של עובדים ועובדות חרדים בכלל המשק הסתכמו בכ-1.46 מיליארדי שקלים בשנת 2021, שהם כ-2.4% מכלל תשלומי מס הכנסה במשק, ומתוכם כ-336 מיליוני שקלים מעבודה בהייטק (1.5% מכלל תשלומי מס הכנסה בחברות ההייטק).

בחברה הערבית, לעומת זאת, התמונה מורכבת יותר: ניכר שיש תת ייצוג בולט בהייטק של העובדים והעובדות מהחברה הערבית בהשוואה להשתלבותם בשוק העבודה הישראלי בכללותו. העובדים והעובדות מהחברה הערבית משלמים 1.3% בלבד ממס הכנסה של עובדי חברות ההייטק (כ-290 מיליוני שקלים) - בהשוואה ל-6.7% מתשלומי המס ביתר המשק (2.6 מיליארדי שקלים). נתון זה מעיד על פוטנציאל לשילוב משמעותי יותר של החברה הערבית בשוק העבודה בתחום ההייטק³⁶.

תרשים מס' 28

עובדים ועובדות מהחברות הערבית והחרדית משלמים רק 2.9% ממס הכנסה בהייטק, כמחצית מחלקם בתחום

תשלום מס הכנסה ושיעור תשלום המס, מכלל המס שנגבה בהייטק וביתר המשק לפי אוכלוסיה (הגדרת ענף ההייטק במיליוני שקלים ובאחוזים, 2021)

מקור: עיבודי רשות החדשנות לנתוני הלמ"ס

34 אחוז המועסקים מתייחס לעובדים בגילאי 25-64 בשנת 2023.

35 בהתאם למקובל בלמ"ס, האוכלוסייה היהודית (שאינה חרדית) כוללת גם את האוכלוסייה המסווגת "אחרים". חלקה של אוכלוסייה זו בתשלומי מס הכנסה עומד על 3.9% בהייטק ו-3.7% בשאר המשק, וסך תשלומי מס הכנסה שלה בשנת 2021 עומד על 2.4 מיליארדי שקלים.

36 יש לציין כי תשלומי המס הנמוכים של החברה החרדית והחברה הערבית עשויים לנבוע גם מהטבות מס שונות, כגון נקודות זיכוי בגין ילדים וכן תשלומי מס מופחתים בשל מגורים באזורי עדיפות.

תשלום מס ממוצע לפי אוכלוסייה

פערי המיומנויות, ההשכלה וההכשרה משפיעים על פערי השכר בין קבוצות האוכלוסייה השונות בישראל, שבתורם גורמים כמובן לפערים גם בתשלומי מס ההכנסה החודשיים של העובדים והעובדות בהייטק בכל קבוצה³⁷.

בחברה היהודית (הלא חרדית) תשלום מס ההכנסה הממוצע למשרה בהייטק הוא הגבוה ביותר ועומד על 6,641 שקלים בממוצע בחודש, בהשוואה ל-1,371 שקלים ביתר המשק.

בחברות הערבית והחרדית פער תשלום המס של עובדי ההייטק מול אלו שביתר המשק גבוה משמעותית מזה שבחברה היהודית (הלא חרדית). תשלום מס הכנסה ממוצע למשרה לעובדת מהחברה הערבית בהייטק עומד על 3,598 שקלים - כמעט פי 9 מאשר הממוצע של החברה הערבית ביתר המשק (412 שקלים בחודש). בחברה החרדית מס הכנסה חודשי ממוצע למשרה בהייטק גבוה פי 7 בהשוואה לממוצע במשק, והוא עומד על 2,210 שקלים בחודש (בהשוואה ל-310 שקלים בחודש ביתר המשק).

תרשים מס' 29

תשלומי המס בהייטק למשרה גבוהים יותר - בכל האוכלוסיות

תשלום מס הכנסה ממוצע חודשי למשרה לפי אוכלוסייה בהייטק וביתר המשק (הגדרת ענף ההייטק, בשקלים, 2021)

■ הייטק ■ יתר המשק

מקור: עיבודי רשות החדשנות לנתוני הלמ"ס

37 ראו למשל סקירות של אגף הכלכלן הראשי באוצר על הנושא, כאן וכאן

מסקנות: תרומת ההייטק להכנסות המדינה מעבודה ומחברות

בעבודה זו הוצג ניתוח תרומת תשלומי המס הקשורים לעבודה ולחברות ההייטק לכלכלה הישראלית. להלן הממצאים העיקריים העולים מהניתוח:

1. הכנסות המדינה הנובעות מענף ההייטק גדלות והענף אחראי לכרבע מתשלומי מיסי עבודה וחברות בישראל

לפעילות ההייטק בישראל תרומה משמעותית להכנסות המדינה ממיסים. חבות המס הכוללת מעבודה ומחברות בענף הסתכמה ב-38 מיליארד שקלים ב-2020 - סכום זה מהווה כרבע מתשלומי המס במדינת ישראל שנבעו מחברות ומשכר. לאור הגידול במספר משרות ההייטק בשנים האחרונות והעלייה בשכר הממוצע בענף, ניתן להניח כי חלקו היחסי של ענף ההייטק בעוגת הכנסות המדינה ממיסים ימשיך להציג גידול גם בשנות המס הבאות שלגביהן יתפרסם מידע (2021-2023).

2. הצמיחה העיקרית בהכנסות המדינה מההייטק הישראלי נובעת מעובדי ועובדות הענף

85% מהכנסות המדינה מההייטק נובעים מתשלומי מס של עובדי ועובדות הענף (הכוללים מס הכנסה, תשלומי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות). בהסתכלות על תשלומי מס הכנסה בישראל, עובדי ועובדות הענף היו אחראים ב-2021 בסך הכל על יותר משליש מתשלומי מס הכנסה במדינה. זהו שיעור גבוה מחלקם היחסי במספר המשרות בישראל, אשר עמד באותה תקופה על פחות מעשירית. חלקם המשמעותי של תשלומי העובדים בסך תשלומי המס הנגבים בענף ההייטק מוביל לכך שגידול במספר המשרות ובשכר הממוצע בענף תורמים לגידול בהכנסות המדינה הקשורות בענף, ומסבירים את רוב הגידול בתשלומי המיסים הקשורים לענף בשנים האחרונות.

3. שיפור הייצוג של אוכלוסיות בתת-ייצוג בהייטק יתרום להגדלת הכנסות המדינה ממיסים בענף

תשלומי המס בהייטק מבטאים את הריכוז של הענף במחוזות תל אביב והמרכז ואת הפערים המגדריים בתחום. 80% מהמיסים המשולמים בהייטק מגיעים מגברים המועסקים בענף, ובעיקר מגברים יהודים (שאינם חרדים). הדבר נובע בעיקר מייצוג נמוך בענף ההייטק של מספר קבוצות אוכלוסייה ובהן נשים, עובדים ועובדות מהחברה הערבית ומהחברה החרדית.

הפרופיל השכיח ביותר בהייטק - בהסתכלות על קבוצת אוכלוסייה, מגדר ואזור תעסוקה - הוא גבר יהודי (שאינו חרדי) מאזור תל אביב והמרכז שמשכורתו בממוצע הייתה 32.9 אלף שקל ב-2021. תשלומי המיסים הגבוהים בהייטק משקפים גם את פערי השכר בין השכר הממוצע בהייטק וביתר המשק. כך, תשלום המס הממוצע של עובד או עובדת בהייטק גבוה יותר מפי שישה מהממוצע במשק, מכך עולה כי הגדלת ההשתתפות והייצוג היחסי בענף ההייטק של האוכלוסיות שהוזכרו לעיל, היא בעלת פוטנציאל משמעותי לגידול בהכנסות המדינה ממיסים, תוך צמצום פערי שכר בין-מגדריים ובין-מגזריים ובכך להפחתת אי השוויון בכלל המשק. האמצעים הנדרשים כדי לעודד הגדלת השתתפות נידונו בשולחנות הממשלה הרחבה בעבר, בין היתר בוועדה להגדלת ההון האנושי בהייטק (ועדת פרלמוטר).

מסקנות: תרומת ההייטק להכנסות המדינה מעבודה ומחברות

4. לעובדי ועובדות החברות הזרות בהייטק הישראלי תרומה משמעותית להכנסות המדינה

בעשור האחרון נרשם גידול משמעותי בתעסוקה בחברות ההייטק הזרות בישראל. גידול זה הביא גם לגידול בגביית תשלומי המיסים הקשורים לחברות ההייטק הזרות. על אף שהעובדים והעובדות בחברות ההייטק הזרות מהווים מעל לרבע מכלל העובדים והעובדות בענף ההייטק, תשלומי מס ההכנסה שלהם מהווים יותר משליש מסך תשלומי מס ההכנסה של ההייטק למדינה.

5. תשתיות הנתונים לקביעת מדיניות חדשנות בישראל לוקות בחסר

בעבודה זו הוצגו שתי מתודולוגיות לניתוח החברות בענף ההייטק. יש לציין כי הממצאים מראים כי ניתוחים לפי שתי המתודולוגיות מציגים, על פי רוב, מגמות דומות. כלומר, קביעת מדיניות הממשלה, בין אם על בסיס נתוני למ"ס (סקרים או נתונים מנהליים) או על סמך מקורות המידע הנוספים כפי שהוצגו במסמך זה (IVC/SNC) מביאה למסקנות דומות.

עם זאת, יש להדגיש כי חוסר עדכניות הנתונים המנהליים אינו מאפשר להתבסס עליהם באופן שוטף. לאור זאת, קביעת מדיניות תתבצע לרוב על בסיס סקרי למ"ס ונתונים ממקורות פרטיים. ממצאים אלה שוקפו גם בדוח ועדת המומחים "לשיפוח, איסוף, הגדרה והנגשה של הנתונים על סקטור ההייטק בישראל" בראשות פרופ' יוג'ין קנדל ביולי 2023 ובמסגרת הוועדה הומלץ לפעול להרחבת איסוף הנתונים המנהליים והשימוש בהם ולשפר את איכותם, במקביל ליצירת מערך נתונים מנהליים על סקטור ההייטק.

נספחים

עיקרי ההבדלים בין הגישות

המידע המוצג בעבודה מציג שתי גישות שונות להגדרת ענף ההייטק. הראשונה מבוססת על ההגדרה הבינלאומית כפי שמציגה הלמ"ס בפרסומיה השוטפים ("ענף ההייטק"), והשנייה ("חברות ההייטק") מתבססת על מאגרי החברות של SNC ו-IVC. עבור שתי ההגדרות אנו מציגים נתונים מנהליים. במקרה של הגדרת "ענף ההייטק" אלו נתונים מנהליים של כלל עובדי ההייטק בישראל שנאספו על ידי רשות המיסים והתקבלו מהלמ"ס. במקרה של הגדרת "חברות ההייטק" הנתונים נשלפו ממערכת שע"מ ונותחו על ידי אגף הכלכלן הראשי במשרד האוצר. הטבלה מטה מציגה את הנתונים העדכניים ביותר לכל הגדרה³⁸.

מדד	הגדרת ענף ההייטק (2021, ללא תקשורת)	הגדרת חברות ההייטק (2020)
מספר חברות	13,837	398,144 ³⁹ (6,980 חברות שדיווחו על תעסוקה, מחזור או רווח חיובי)
מספר משרות שכיר מלאות (אלפים)	284.9	255
מספר חברות זרות	309	552 (527 חברות שדיווחו על תעסוקה, מחזור או רווח חיובי)
מספר משרות שכיר בחברות זרות (אלפים)	58.8	68
שכר ממוצע למשרה מלאה (חודשי, שקלים)	26,544	27,407
סך הכנסות מס הכנסה משכר של שכירים בהייטק (מיליוני שקלים)	21,781 (23,810 כולל מס רווחי הון)	19,626 (21,379 כולל מס רווחי הון)
מס הכנסה ממוצע למשרה מלאה (חודשי, שקלים)	6,372 (6,966 כולל מס רווחי הון)	6,409 (6,983 כולל מס רווחי הון)
הגדרת משרה מלאה ⁴⁰	עובדים שכירים בסוג משרה 1-3 בסיווג מס הכנסה, מחושב חודשית, בשקלול מספר החודשים בשנה בתעסוקה בהייטק	עובדים שכירים בסוג משרה 1-3 בסיווג מס הכנסה, מחושב חודשית, בשקלול מספר החודשים בשנה בתעסוקה בהייטק
הגדרת חברה זרה	מבוסס נתוני מרשם העסקים לגבי סקטור בבעלות זרה (סיומת ספרות "30" בסיווג הסקטוריאלי המבוסס על מדריך ה-SNA2008 לחשבונות לאומיים). הנתונים מבוססי אלגוריתם המשלב זיהוי העסק ("ח.פ.") עם מידע המתקבל מסקרי העסקים השונים המתבצעים בלמ"ס (לדוג': סקר גלובליזציה)	חברה זרה לפי IVC - חברה גלובאלית עם פעילות מו"פ בישראל, מטה החברה בחו"ל, בעלות זרה. חברה זרה לפי SNC - חברה שיוסדה בחו"ל, מטה החברה בחו"ל, לחברה יש ענף/פעילות בישראל

38 הרחבה בנושא הגדרות ההייטק השונות התפרסמה במסגרת דו"ח "ועדת המומחים לשיפור איסוף, הגדרה והנגשה של הנתונים על סקטור ההייטק בישראל" שכינסה הלמ"ס.

39 הגדרת חברות הייטק; החברות הוגדרו על פי הקריטריונים של מאגרי מידע חיצוניים - SNC, IVC. נוסף לכך חברות שלא נכללו תחת ההגדרות הנ"ל אבל היו זכאיות להטבת מס בחוק עידוד תחת מסלול טכנולוגי נכנסו למאגר חברות ההייטק.

חברת הייטק לפי IVC - מטה החברה ממוקם בישראל, פעילות מו"פ מקומית, לחברה הנהלה ישראלית בכירה, קיבלה מימון מגורם ישראלי.

חברת הייטק לפי SNC - החברה מפתחת טכנולוגיה/קניין רוחני, לחברה יש משרד בישראל ופעילות מו"פ מקומית, לפחות אחד מהמייסדים הוא ישראלי.

40 שתי הגדרות אלו מובילות לתוצאות שונות ביחס לנתונים המתפרסמים תדיר בנוגע להייטק ומבוססים לרוב על סקר כוח אדם של הלמ"ס. נתוני הסקר לשנת 2020 מצביעים על כ-340 אלף שכירים המהווים כ-10% מסך השכירים באותה שנה, לעומת 7.5% לפי הגדרת חברות ההייטק, המחושבת באמצעות מקור נתונים שונה (נתונים מנהליים). פערים אלו נובעים בעיקר מהבדלים בתקופה הקובעת להגדרת משרה/עובד, כך בעוד הנתונים המנהליים מחשבים משרות ברמה שנתית, סקר כוח אדם מתנהל ברמה חודשית. בסיווג לפי חברות ההייטק משרת שכיר מוגדרת עבור החלק היחסי של תעסוקה בהייטק למשך 12 חודשים מלאים בשנה קלנדרית. לדוגמה, אם בשנת 2019 דווח שעובד מסוים עבד 6 חודשים בחברות הייטק ועבר לתחום שלא מוגדר כהייטק, משרת שכיר תיחשב רק בחלקה היחסי מתוך השנה הקלנדרית (6/12). להרחבה בנושא זה ראו "קובץ מס הכנסה שכירים - ניתוח השוואתי של מדדי תעסוקה ושכר בין מקורות שונים" שפרסמה הלמ"ס.

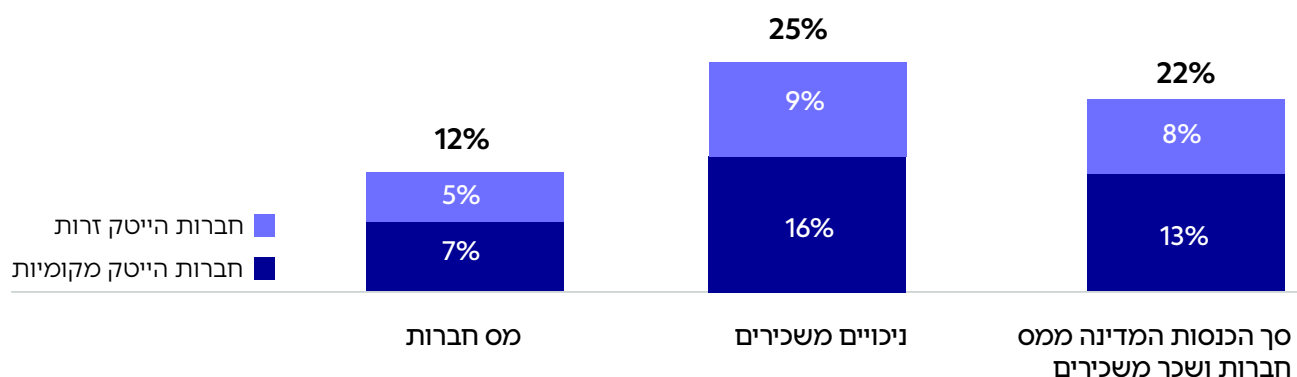
הכנסות המדינה מעבודה ומחברות, 2019

התפלגות הכנסות המדינה ממיסים בשנת 2019 דומה לנתוני 2020 כפי שהוצגו בפרסום, אף שזו הייתה שנת קורונה.

סך גביית המס הישירה הכוללת מחברות ההייטק הסתכמה בשנת 2019 בכ-34 מיליארדי שקלים, המהווים כ-22% מסך חבות המס במשק בגין רווחי חברות וכן בגין מיסי הכנסה, דמי ביטוח לאומי ובריאות משכירים. גם בשנת 2019, חלק הארי בתרומה הישירה של ההייטק להכנסות המדינה מקורו במיסוי הקשור באופן ישיר בעבודה. הכנסות שמקורן בניכוי מיסים משכר עובדי חברות ההייטק הסתכמו בכ-86% מסך חבות המס בענף והיתרה, כ-14%, התקבלה ממס חברות.

תרשים מס' 30

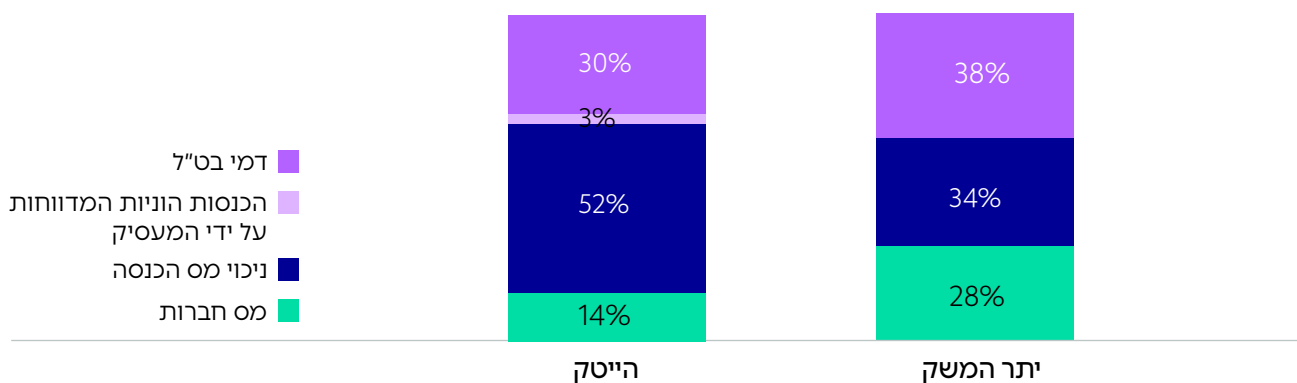
התפלגות הכנסות המדינה משכר שכירים וממס חברות בהייטק בחלוקה לחברות זרות ומקומיות (הגדרת חברות ההייטק, באחוזים, 2019)

מקור: עיבודי אגף הכלכלן הראשי לנתוני רשות המיסים

תרשים מס' 31

התפלגות הכנסות המדינה משכר שכירים וממס חברות בהייטק ויתר המשק (הגדרת חברות ההייטק, באחוזים, 2019)

מקור: עיבודי אגף הכלכלן הראשי לנתוני רשות המיסים

חלקו של ההייטק בהכנסות לפי קטגוריות הכנסה של המדינה (2019)

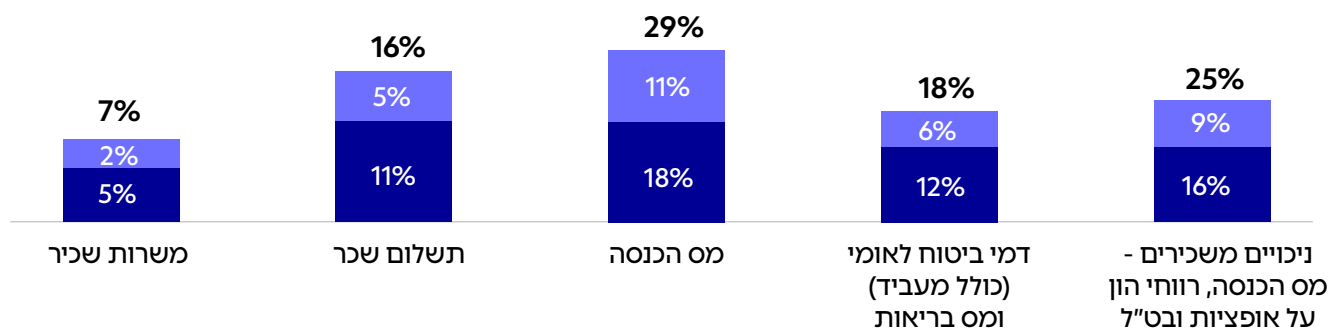
גם בשנת 2019, השכירים המועסקים בהייטק היו אחראים בסך הכול ל-25% מתשלום מס ההכנסה ודמי הביטוח הלאומי ששולמו על ידי עובדים שכירים במשק. ברכיב מס הכנסה, חלקם של השכירים בהייטק הסתכם בכ-30%, ובדמי ביטוח לאומי תרומתם הסתכמה ב-18% מהתשלום המשקי ב-2019.

שיעור המס הממוצע שחברות ההייטק שילמו על רווחיהן ב-2019 עמד על 12%, בהשוואה לשיעור מס ממוצע של 21% בכל החברות. כתוצאה מכך, חבות מס החברות של חברות ההייטק קטנה יחסית לחלקן מסך הרווחים, והסתכמה בשנת 2019 בכ-4.9 מיליארדי שקלים (12.3% מסך חבות המס של חברות עסקיות ב-2019).

תרשים מס' 32

התפלגות הניכויים השונים משכירים בהייטק בחלוקה לחברות זרות ומקומיות (הגדרת חברות ההייטק, באחוזים, 2019)

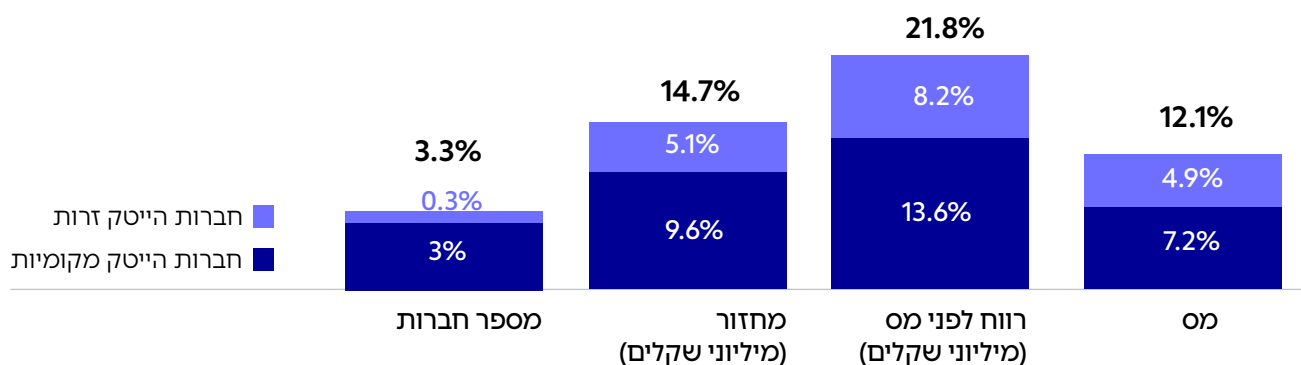
■ חברות הייטק זרות
■ חברות הייטק מקומיות

מקור: עיבודי אגף הכלכלן הראשי לנתוני רשות המיסים

תרשים מס' 33

חלקו של ענף ההייטק מסך החברות העסקיות, 2019

מקור: עיבודי אגף הכלכלן הראשי לנתוני רשות המיסים

כתיבה ועריכה:

ד"ר אסף קובו, הכלכלן הראשי, חטיבת כלכלה ומחקה, רשות החדשנות
מורן משה חנציס, סגנית בכירה לכלכלן הראשי, משרד האוצר
ענבל אורפז, יועצת ועורכת תוכן
קלייר סלע, מנהלת תחום, אגף הכלכלן הראשי, משרד האוצר

עריכה לשונית וגרפית: כל טקסט

תודות: ד"ר שמואל אברמזון, הכלכלן הראשי, משרד האוצר